

ביאור בדרך אפשר

אמרו חכמינו ז"ל בגמרא:

1 בְּשֵׁעָה שֶׁהִקְדִּימוּ יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע¹, כמסופר בתורה, "ויקח
 2 ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע",
 3 והקדימו 'נעשה' ל'נשמע', שקיבלו על עצמם לקיים את דברי התורה עוד לפני
 4 ששמעו וידעו במה המדובר, בָּאוּ
 5 שְׁשִׁים רְבֹוא שש מאות אלף שָׁל
 6 מִלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת לְכָל אֶחָד
 7 וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל וְקָשְׂרוּ לוֹ שְׁנֵי
 8 כְּתָרִים, אֶחָד כְּנָגֵד נַעֲשֶׂה
 9 וְאֶחָד כְּנָגֵד נִשְׁמָע². וְעוֹד
 10 זֹאת, בנוסף לכך שעל אמירת 'נעשה'
 11 ונשמע' זכו בני ישראל לשני כתרִים
 12 אלה שֶׁבְּשֵׁעָה שֶׁהִקְדִּימוּ
 13 יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע, יִצְתָה
 14 בַת־קוֹל וְאָמְרָה לְהֵן: מִי גָלָה
 15 לְבַנֵּי רִזֹּ וְזֶה שֵׁל הַקְּדָמָת 'נעשה'
 16 ל'נשמע' שְׁמִלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת
 17 מִשְׁתַּמְשִׁין בּוֹ, דְּכַתִּיב³ בְּרָכוּ
 18 ה' מִלְאֲכָיו גְּבֵרֵי כַח עֲשֵׂי
 19 דְּבָרוֹ לְשִׁמְעַ עֲשֵׂי דְּבָרוֹ,
 20 בְּרִישָׁא, כַּתְּחִילָה נֹאמַר "עֲשֵׂי"
 21 וְהָדָר וְאָחַר כֵּן "לְשִׁמְעַ"² הֵרִי
 22 שֶׁהַמְּלֹאכִים מְקִדְמִים 'נעשה' ('עושי')
 23 ל'נשמע' (לשמוע).
 24 וְהִנֵּה, לְפִי הַפְּרוּשׁ הַפְּשוּט שֶׁל
 25 הַמוֹרָגִים 'נעשה' ו'נשמע'
 26 שֶׁ"נַעֲשֶׂה" הוּא עֲנִין קִבְּלַת־
 27 עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם וְהַנְּכוֹנוֹת לְקִיּוּם אֵת
 28 מִצְוֹת הַתּוֹרָה כַּמַּעֲשֶׂה בַּפוּעַל,
 29 וְ"נִשְׁמָע" הוּא עֲנִין הַהֲבָנָה
 30 וְהַשְׂגָּה שֶׁל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה), צְרִיף
 31 לְהִבִּין, מֵהוּ הַחֲדוּשׁ וְהַפְּלֵא
 32 הַגְּדוֹל בְּכֶף שֶׁ"הִקְדִּימוּ יִשְׂרָאֵל
 33 נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע", עַד כִּדֵּי כֶּף
 34 שִׁיִּצְתָה בַת־קוֹל וְאָמְרָה מִי
 35 גָלָה רִזֹּ זֶה לְבַנֵּי, דְּלִכְאוּרָה,
 36 אֵיזָה "רִזֹּ" סוּד נִפְלֵא יֵשׁ בְּזָה,
 37 הֵרִי מוּכָן אֶפִּילוֹ בְּשֶׁכַל הַפְּשוּט
 38 שֶׁקִּיּוּם הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת צְרִיף
 39 לְהִיּוֹת מִצַּד קִבְּלַת־עוֹל דְּוָקָא,
 40 גְּזֵרַת הַמְּלָךְ, כְּלוּמַר, כִּדֵּי לַעֲשׂוֹת
 41 אֵת רִצּוֹן ה', וְלֹא מִצַּד הַהֲבָנָה
 42 וְהַשְׂגָּה שֶׁל שֶׁכַל הָאָדָם, כִּי

ביאור בדרך אפשר

44 הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת הֵם שֶׁכַל הַבּוֹרָא כִּפִּי שִׁירָד וּבֹא לִידֵי בִיטוּי בַּתּוֹרָה
 45 וְצִיּוּנֵי הַבּוֹרָא הַמִּצְוֹת, וּמִצַּד רְחוּק הָעֵרֶךְ שֶׁל הַנְּבִרָא לְגַבֵּי
 46 הַבּוֹרָא, שֵׁשׁ בֵּינֵיהֶם פֶּעַר עֲצוּם וְאִין בֵּינֵיהֶם שׁוּם דְּמִיּוּן וְהַשְׁוֵאָה לֹא
 47 שְׁיָף לֹא יִתְכַן שְׁתַּהֲיָה לְנְבִרָא שְׁעֵרְכוּ רְחוּק וּפְחוּת לֹאִין שִׁיעוֹר מֵעֵרְכוּ
 48 הַנַּעֲלָה שֶׁל הַבּוֹרָא אֵיזוֹ הַשְּׂגָה
 49 אֶפִּילוֹ הַבְּנָה וְהַשְּׂגָה כְּלִשְׁהִי כְּעִנְיָנִי
 50 הַבּוֹרָא, וְאֶדְרָבָה, הָאֶפְשָׁרוּת
 51 שְׁתַּהֲיָה לְנְבִרָא אֵיזוֹ הַבְּנָה
 52 וְהַשְּׂגָה כּוֹ', לַמְּרוֹת רִיחוּק הָעֵרֶךְ
 53 הַעֲצוּם זֶהוּ עֲנִין שֶׁל "רִזֹּ"
 54 (עֲנִין חֲדוּשׁ נִפְלֵא וְסוּדִי),
 55 כִּיּוֹן שְׂאִין זֶה הַאֶפְשָׁרוּת לְהַבִּין
 56 אֶפִּילוֹ מֵעַט מֵאֵד מֵהַשְּׂגָה הַבּוֹרָא
 57 אֲלֵא מִצַּד "חֶסֶד הַרְוִי"
 58 עֲלִינוּ, שְׂגָלָה לְנוֹ מְקַצָּת
 59 'טַעֲמָא דְּקָרָא' הַסִּיבּוֹת וְהַנִּימוּקִים
 60 שֶׁל פְּסוּקֵי הַתּוֹרָה וּמְקַצָּת טַעֲמֵי
 61 מִצְוֹת, הַסִּיבּוֹת וְהַנִּימוּקִים שֶׁל הַרְצוֹן
 62 הַעֲלִיּוֹן שֶׁל הַמִּצְוֹת וְלֹאִי זֹאת, אִם
 63 לֹא הַאֶפְשָׁרוּת שֶׁנִּתְּנָה לְנוֹ מִצַּד חֶסֶד ה'
 64 לֹא שְׁיָף לֹא יִתְכַן כָּלֵל שְׁתַּהֲיָה
 65 לְנִבְרָאִים אֵיזוֹ הַבְּנָה וְהַשְּׂגָה כּוֹ'
 66 בְּעִינֵי הַבּוֹרָא, אֶפִּילוֹ הַבְּנָה וְהַשְּׂגָה
 67 מוּעַט מֵאֵד, וְאִם־כֵּן הֵרִי מוּכָן
 68 בְּפִשְׁטוּת שְׂאִי־אֶפְשָׁר לְקַבֵּל
 69 הַתּוֹרָה אֲלֵא עַל־יְדֵי קִבְּלַת־
 70 עוֹל דְּוָקָא, וְאִין זֶה הַעוֹבְדָה
 71 שְׁקִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת מְבוֹסָס עַל
 72 קִבְּלַת־עוֹל וְלֹא עַל הַבְּנָה וְהַשְּׂגָה עֲנִין
 73 שֶׁל "רִזֹּ" אֵלֵא דְּבַר פְּשוּט וּמוּכָן
 74 מֵאִלוּ.
 75 וְגַם, לְפִי הַפְּרוּשׁ הַפְּשוּט
 76 שֶׁ"נִשְׁמָע" הוּא עֲנִין הַהֲבָנָה
 77 וְהַשְּׂגָה שֶׁל הָאָדָם בְּדַבְרֵי הַתּוֹרָה,
 78 צְרִיף לְהִבִּין דְּבַר נוֹסֵף, מֵהוּ
 79 הַטַּעַם שֶׁנִּתְּנָה הַמְּלֹאכִים לְהֵם
 25 טַעֲמָא דְּקָרָא' וּמְקַצָּת טַעֲמֵי מִצְוֹת, וְלֹאִי זֹאת, לֹא שְׁיָף כָּלֵל שְׁתַּהֲיָה אֵיזוֹ
 26 הַבְּנָה וְהַשְּׂגָה כּוֹ', וְאִם־כֵּן הֵרִי מוּכָן בְּפִשְׁטוּת שְׂאִי־אֶפְשָׁר לְקַבֵּל הַתּוֹרָה אֲלֵא
 27 עַל־יְדֵי קִבְּלַת־עוֹל דְּוָקָא, וְאִין זֶה עֲנִין שֶׁל "רִזֹּ". וְגַם, לְפִי הַפְּרוּשׁ הַפְּשוּט
 28 שֶׁ"נִשְׁמָע" הוּא עֲנִין הַהֲבָנָה וְהַשְּׂגָה, צְרִיף לְהִבִּין, מֵהוּ הַטַּעַם שֶׁנִּתְּנָה לְהֵם

בס"ד. ליל א' רחג השבועות
 (לפנות בוקר), ה'תשכ"ו
 (הנחה בלתי מוגה)

(1) משפטים כד, ז. 2. שבת פח, א. 3) תהלים קג, כ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ז"ל משווים בין הקדמת נעשה לנשמע של בני ישראל להקדמת נעשה לנשמע
 2 שמצינו במלאכים מוכן, שהענין ש"הקדימו ישראל נעשה
 3 לנשמע" הוא ברוגמת מה שכתוב במלאכים "עשי דברו
 4 לשמע בקול דברו" ובני ישראל דומים בכך למלאכי השרת. ועל-פי
 5 המבאר בזהר⁴ בפרוש "עשי
 6 דברו לשמע בקול דברו",
 7 "עשי דברו" ודאי, דמתקנין
 8 להאי דבר המתקנים ועושים דבר
 9 זה (ז"י מאכן אויף דעם דבר
 10 מחדשים ויוצרים את הדבר), ומכאן
 11 ולהלאה, פיון דאתקנת, כיוון
 12 שהדבר נתקן פדיון אינון קימין
 13 "לשמע" מה דאיהי אקמת
 14 אוי הם עומדים 'לשמע' מה היא
 15 אומרת. הרי מוכן, מדברי הוזהר
 16 ש'עושי דברו' פירושו שהמלאכים
 17 מתקנים ועושים את הדבר, שפן
 18 הוא גם כמה ש"הקדימו
 19 ישראל נעשה לנשמע",
 20 שהפרוש ד'נעשה" הוא (לא
 21 רק קבלת עול לעשות ולקיים
 22 את התורה ומצות, כפי
 23 המשמעות הפשוטה של 'נעשה' אלא
 24 גם) ש'ישראל הם "עשי
 25 דברו", שהם בני ישראל הם אלה
 26 שהם עושים ופועלים את גלוי
 27 דברו של ה' ותברך במתן-
 28 תורה, בעשרת הדברות,
 29 שבהם בעשרת הדברות שנתגלו
 30 וניתנו במתן-תורה נכללים כל
 31 תרני"ג המצות וכל התורה
 32 כולה⁵.
 33 ולאחרי הענין ד'נעשה",
 34 "עשי דברו", לאחר שבני ישראל
 35 פעלו ועשו את (גילוי) דברו אזי
 36 באים בני ישראל גם ל'שמע
 37 בקול דברו", שזהו ענין
 38 ד'נשמע" על-ידן דברי הוזהר
 39 לגבי המלאכים שהם גם 'עושי דברו'
 40 המתקנים ועושים את הדבר וגם באים
 41 לאחר מכן ל'שמע בקול דברו'. אף
 42 צריך להבין, כיצד באמת
 43 יכולים ישראל להיות "עשי

1 לבני ישראל פתר אחד גם כנגד "נשמע", דבשלקמא. כלומר, הדבר
 2 מוכן ומתקבל הפתר שנתן להם כנגד "נעשה", הרי זה לפי
 3 ש"נעשה" הוא ענין קבלת-עול שלמעלה מהשכל, כי השכל
 4 וההבנה מובילים לפי יכולת האדם, אבל קבלת-עול היא ביטול המציאות
 5 האישית אל מול רצון ה' מעל ומעבר
 6 למה שמובן ומתחייב על-פי השכל
 7 וכנגד זה כנגד הביטול שלמעלה
 8 מהשכל נתן להם פתר, שהוא
 9 ענין העטרה שלמעלה
 10 מהראש בו נמצא המוח והשכל
 11 וסובב ומקיף את הראש
 12 מלמעלה, וכנגד ענין שלמעלה
 13 מהשכל ('נעשה', קבלת-עול) מתאים
 14 לתת כתר שמעל הראש ולמעלה
 15 מהמוחין שבראש, אבל מה שפך
 16 נתינת הפתר (שלמעלה
 17 מהראש) - ל'נשמע" שהוא
 18 ענין הבנה והשגה (שזהו
 19 ענינו של הראש, בחינת
 20 המוחין) ומדוע ראוי לתת כנגד
 21 ענין השכל 'כתר' שלמעלה מהשכל?
 22 ועל פן צריך לומר, כי בשונה
 23 מהפירוש הפשוט ש'נשמע' היינו הבנה
 24 והשגה, יש פירוש עמוק יותר ופנימי
 25 יותר שגם "נשמע" הוא
 26 לאמיתו של דבר ענין של קבלת
 27 עול, שלמעלה מהשכל, וכפי
 28 שיתבאר להלן, שלכן כיוון שגם
 29 'נשמע' הוא למעלה מהשכל והמוחין
 30 שבראש, נתן להם פתר (גם)
 31 כנגד "נשמע", ואלו קבלת-
 32 עול מצד "נעשה" הוא ענין
 33 נעלה ועמוק יותר, בבחינת
 34 "רז" וכפי שיתבאר להלן.
 35 ויובן הענין מהמשך מאמר
 36 רז"ל הנ"ל, שזהו ענין זה של
 37 הקדמת נעשה לנשמע, הוא "רז"
 38 שמלאכי השרת משתמשין
 39 בו, דכתיב ברכו ה' מלאכיו,
 40 גבורי כח עושי דברו לשמוע
 41 בקול דברו", והרי הכתוב מקדים
 42 'עושי דברו', נעשה, ל'שמע בקול
 43 דברו', 'נשמע' שמזה מכן שחכמינו

1 פתר גם כנגד "נשמע", דבשלקמא הפתר שנתן
 2 להם כנגד "נעשה", הרי זה לפי ש"נעשה" הוא
 3 ענין קבלת-עול שלמעלה מהשכל, וכנגד זה נתן
 4 להם פתר, שהוא ענין העטרה שלמעלה מהראש
 5 וסובב ומקיף את הראש, אבל מה שפך נתינת
 6 הפתר (שלמעלה מהראש) - ל'נשמע" שהוא
 7 ענין הבנה והשגה (שזהו ענינו של הראש,
 8 בחינת המוחין). ועל פן צריך לומר, שגם
 9 "נשמע" הוא ענין של קבלת עול, שלמעלה
 10 מהשכל, שלכן נתן להם פתר (גם) כנגד
 11 "נשמע", ואלו קבלת-עול מצד "נעשה" הוא
 12 ענין נעלה ועמוק יותר, בבחינת "רז".
 13 ויובן הענין מהמשך מאמר רז"ל הנ"ל, שזהו
 14 "רז" שמלאכי השרת משתמשין בו,
 15 דכתיב ברכו ה' מלאכיו, גבורי כח עושי דברו
 16 לשמוע בקול דברו", שמזה מוכן, שהענין
 17 ש"הקדימו ישראל נעשה לנשמע" הוא ברוגמת
 18 מה שכתוב במלאכים "עשי דברו לשמע בקול
 19 דברו". ועל-פי המבאר בזהר⁴ בפרוש "עשי
 20 דברו לשמע בקול דברו", "עשי דברו" ודאי,
 21 דמתקנין להאי דבר (ז"י מאכן אויף דעם דבר),
 22 ומכאן ולהלאה, פיון דאתקנת, פדיון אינון קימין
 23 "לשמע" מה דאיהי אקמת. הרי מוכן, שפן הוא
 24 גם כמה ש"הקדימו ישראל נעשה לנשמע",
 25 שהפרוש ד'נעשה" הוא (לא רק קבלת עול
 26 לעשות ולקיים את התורה ומצות, אלא גם)
 27 ש'ישראל הם "עשי דברו", שהם עושים
 28 ופועלים את גלוי דברו ותברך במתן-תורה,
 29 בעשרת הדברות, שבהם נכללים כל תרני"ג
 30 המצות וכל התורה כולה⁵. ולאחרי הענין
 31 ד'נעשה", "עשי דברו", אזי באים גם ל'שמע
 32 בקול דברו", שזהו ענין ד'נשמע". אף צריך
 33 להבין, כיצד באמת יכולים ישראל להיות "עשי

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 דְּבָרוֹ, לַפְּעוּל וְלַעֲשׂוֹת כְּלָלוֹת עֲנִין הַתְּגָלוֹת הַתּוֹרָה
- 2 בְּמִתְּן-תּוֹרָה וּמִנֵּן וְאֵין יֵשׁ לָהֶם אֶת הַכּוּחַ לַכֹּהֵן?
- 3 (ב) וְלִהְיִין זֶה יֵשׁ לַהֲקָדִים תַּחֲלָה⁶ כְּלָלוֹת הָעֲנִין וּלְבַאֵר עַל
- 4 פִּי חִסְדוֹת אֶת הַחוּכֵן הַכֹּלֵי דְּמִתְּן-תּוֹרָה בְּעֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת, שְׁיָרֵד
- 5 הַיְוִי עַל הַר סִינַי בְּרַעַשׁ גְּדוֹל,
- 6 קוֹלוֹת וּבְרָקִים כּוֹ', כְּפִי שִׁמְתוֹאֵר
- 7 בְּתוֹרָה בְּפִרְסוּת, דְּלִכְאוּרָה, הָרִי
- 8 רוּב עֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת הֵם
- 9 דְּבָרִים פְּשׁוּטִים וּמוֹכֵנִים מֵאֵלֵיהֶם
- 10 שְׁגֵם הַשֶּׁקֶל הָאֲנוּשִׁי מַחֲיָבִים,
- 11 כְּמוֹ מִצְוֹת כִּיבוֹד אֵב וְאֵם, אוֹ 'לֹא
- 12 תִּגְנוּב' אוֹ 'לֹא תִרְצַח' וְלָמָּה בַעַת
- 13 אִמְרִית וּתְנִיתִי צִוּוּיִים אֵלֶּה הַיּוֹצֵר
- 14 לְהִיֹּת גּוֹדֵל הַרְעַשׁ (שְׁטוּרְעֵם)
- 15 (סֵעֵרָה), קוֹלוֹת וּבְרָקִים כּוֹ'?
- 16 וְגַם צָרִיף לְהִבִּין מֵהוּ כְּלָלוֹת
- 17 הַחֲדוּשׁ דְּמִתְּן-תּוֹרָה, הָרִי גַם
- 18 לִפְנֵי מִתְּן-תּוֹרָה קִיְמוּ הָאֲבוֹת
- 19 אֲבָרָה יִצְחָק וְיַעֲקֹב אֶת כָּל
- 20 הַתּוֹרָה, כְּמֵאֲמַר רַז"ל⁷ בְּגִמְרָא
- 21 קִיְמוּ אֲבָרָה אֲבִינוּ כָּל הַתּוֹרָה
- 22 כּוֹלָה עַד שְׁלֹא נִתְּנָה, וְהִינּוּ⁸
- 23 אֲבָרָה קִיִּים אֶת כָּל הַתּוֹרָה מִפְּנֵי
- 24 שְׁלֹמֹד אֶת כָּל הַתּוֹרָה שְׁהָרִי אִי
- 25 אֲפֹשֵׁר לִקְיִים אֶת הַתּוֹרָה מִבְּלִי לִלְמוּד
- 26 אוֹתָהּ, וּבְיִדְאֵי לְמַד אֲבָרָה אֶת כָּל
- 27 הַתּוֹרָה גַּם-בֶּן לִיִּצְחָק בְּנֵו,
- 28 וְיִצְחָק לְמַד אֶת כָּל הַתּוֹרָה
- 29 לִיעֲקֹב וּבְנָיו (וּכְמֵאֲמַר רַז"ל⁹)
- 30 אֲבָרָה אֲבִינוּ יָקֵן וְיֹשֵׁב
- 31 בִּישִׁבָה הָיָה, וְכֵן יִצְחָק
- 32 (וְיַעֲקֹב), וְהַנְּחִיל יִצְחָק לָהֶם
- 33 לִיעֲקֹב וּבְנָיו גַּם קִיִּים כָּל
- 34 הַתּוֹרָה, וְאֵם-בֶּן מֵהוּ הַחֲדוּשׁ
- 35 שְׁבִמְתֵּן-תּוֹרָה וְהָרִי לִיְמוּד הַתּוֹרָה
- 36 וְקִיִּים הַתּוֹרָה הָיָה גַם לִפְנֵי מִתְּן-תּוֹרָה
- 37 בְּהָר סִינַי?
- 38 (ג) וְהָעֲנִין בְּזָה, כְּמֵאֲמַר
- 39 בְּאֲרוּכָה בְּמָקוֹם אַחֲרָי¹⁰,
- 40 בְּתוֹרַת הַחִסְדוֹת, שְׁבִמְתֵּן-תּוֹרָה
- 41 נִתֵּן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַפֶּחַח הַמִּיּוּחַד שֶׁלֹא

היה ביד האבות להמשיך מלמעלה למטה ולפעול קדושה אלוהית
 בדברים הגשמיים שבהם מקימים המצות, כמו הצמר שבו
 מקימים מצוות ציצית והעור שבו מקימים מצות תפילין וכיוצא בזה בשאר
 המצוות שקיומן בחומרים גשמיים מה שאין בן קודם מתן-תורה,
 הנה אף שגם המצות שקימו
 האבות היו בדברים חומרים
 גשמיים, כמו עבודת אברהם
 בהכנסת אורחים שהיתה
 בגשמיית פשוטו (כמסופר
 בתורה שבכתב¹¹ ובארוכה
 יותר בתורה שבעל-פה¹² כיצד
 אברהם אבינו הכניס אורחים וסיפק
 להם מזון גשמי), וכן עבודת
 יצחק בתפירת הבאות¹³,
 וכן עבודת יעקב במקלות¹⁴,
 שכל זה היה בגשמיית
 פשוטו, שהרי אין מקרא
 יוצא מידי פשוטו¹⁵, ובודאי
 הכתוב מדבר על בארות כפשוטם ועל
 מקלות כפשוטם, ואברהם ויצחק פעלו
 בעבודתם בבאות גשמיים ובמקלות
 גשמיים דברים דומים לפעולתם של
 ישראל על ידי קיום המצוות (וכמבואר
 בקבלה וחסידות שפעולת יעקב
 במקלות היתה בדומה לפעולה של
 קיום מצוות תפילין לאחר מתן תורה)
 מפל-מקום למרות הדמיון לכאורה
 בין עבודת האבות לפני מתן תורה
 ועבודת בני ישראל לאחר מתן תורה,
 על-ידי עבודתם של האבות
 בדברים גשמיים פעלו את
 כל ההמשכות של האור האלוהי
 מלמעלה למטה רק ברוחניות,
 אבל בדברים הגשמיים
 עצמם שבהם התעסקו, כמו הבאות

דְּבָרוֹ, לַפְּעוּל וְלַעֲשׂוֹת כְּלָלוֹת עֲנִין הַתְּגָלוֹת
 הַתּוֹרָה בְּמִתְּן-תּוֹרָה.

(ב) וְלִהְיִין זֶה יֵשׁ לַהֲקָדִים תַּחֲלָה⁶ כְּלָלוֹת
 הָעֲנִין דְּמִתְּן-תּוֹרָה בְּעֶשְׂרֵת
 הַדְּבָרוֹת, שְׁיָרֵד הַיְוִי עַל הַר סִינַי בְּרַעַשׁ גְּדוֹל,
 קוֹלוֹת וּבְרָקִים כּוֹ', דְּלִכְאוּרָה, הָרִי רוּב עֶשְׂרֵת
 הַדְּבָרוֹת הֵם דְּבָרִים פְּשׁוּטִים שְׁגֵם הַשֶּׁקֶל
 הָאֲנוּשִׁי מַחֲיָבִים, וְלָמָּה הַיּוֹצֵר לְהִיֹּת גּוֹדֵל
 הַרְעַשׁ (שְׁטוּרְעֵם), קוֹלוֹת וּבְרָקִים כּוֹ'. וְגַם צָרִיף
 לְהִבִּין מֵהוּ כְּלָלוֹת הַחֲדוּשׁ דְּמִתְּן-תּוֹרָה, הָרִי גַם
 לִפְנֵי מִתְּן-תּוֹרָה קִיְמוּ הָאֲבוֹת אֶת כָּל הַתּוֹרָה,
 כְּמֵאֲמַר רַז"ל⁷ קִיְמוּ אֲבָרָה אֲבִינוּ כָּל הַתּוֹרָה
 כּוֹלָה עַד שְׁלֹא נִתְּנָה, וְהִינּוּ⁸ מִפְּנֵי שְׁלֹמֹד אֶת כָּל
 הַתּוֹרָה, וּבְיִדְאֵי לְמַד גַּם-בֶּן לִיִּצְחָק בְּנֵו, וְיִצְחָק
 לְמַד לִיעֲקֹב וּבְנָיו (וּכְמֵאֲמַר רַז"ל⁹ אֲבָרָה אֲבִינוּ
 יָקֵן וְיֹשֵׁב בִּישִׁבָה הָיָה, וְכֵן יִצְחָק וְיַעֲקֹב),
 וְהַנְּחִיל לָהֶם גַּם קִיִּים כָּל הַתּוֹרָה, וְאֵם-בֶּן מֵהוּ
 הַחֲדוּשׁ שְׁבִמְתֵּן-תּוֹרָה.

(ג) וְהָעֲנִין בְּזָה, כְּמֵאֲמַר בְּאֲרוּכָה בְּמָקוֹם
 אַחֲרָי¹⁰, שְׁבִמְתֵּן-תּוֹרָה נִתֵּן הַפֶּחַח
 לַהֲמָשִׁיף וְלַפְּעוּל קְדוּשָׁה בְּדָבָרִים גִּשְׁמִיִּים
 שְׁבִיהֶם מְקַיְמִים הַמְּצוֹת, מֵהַ-שְּׂאִין-בֶּן קוֹדֵם
 מִתְּן-תּוֹרָה, הֵנָּה אֵף שְׁגֵם הַמְּצוֹת שְׁקִימוּ הָאֲבוֹת
 הָיוּ בְּדָבָרִים גִּשְׁמִיִּים, כְּמוֹ עֲבוֹדַת אֲבָרָה
 בְּהַכְּנַסַת אֲוָרְחִים שְׁהִיָּתָה בְּגִשְׁמִיּוֹת כְּפִשׁוּטוֹ
 (כְּמִסּוּפָר בְּתוֹרָה שְׁבִכְתָּב¹¹ וּבְאֲרוּכָה יוֹתֵר
 בְּתוֹרָה שְׁבִעַל-פֶּה¹²), וְכֵן עֲבוֹדַת יִצְחָק בְּחִפְרִית
 הַבְּאֲרוֹת¹³, וְכֵן עֲבוֹדַת יַעֲקֹב בְּמָקוֹלֹת¹⁴, שְׁכָּל זֶה הָיָה בְּגִשְׁמִיּוֹת כְּפִשׁוּטוֹ,
 שְׁהָרִי אֵין מְקַרָא יוֹצֵא מִיַּדִּי פְּשׁוּטוֹ¹⁵, מִפְּלִ-מָּקוֹם עַל-יַדִּי עֲבוֹדַתֶּם בְּדָבָרִים
 גִּשְׁמִיִּים פְּעָלוּ אֶת כָּל הַהֲמָשְׁכוֹת רַק בְּרוּחָנִיּוֹת, אֲבָל בְּדָבָרִים גִּשְׁמִיִּים עֲצָמָם

(6) בהבא לקמן - ראה ד"ה בשעה שהקדימו באוה"ת במדבר (שבועות) ס"ע קנו ואילך. (7) יומא כח, ב. משנה קידושין פב, א. (8) ראה תו"א יתרו סו, ד. (9) יומא שם. (10) ראה סה"מ תרע"ח ע' קע ואילך. ובכ"מ. (11) וירא יח, ב ואילך. (12) ב"מ פו, ב. ועוד. (13) תולדות כו, יח ואילך. (14) ויצא ל, לו ואילך. זהר (ס"ת) ח"א קסב, א. וראה מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"א ע' יב. תו"ח בראשית מה, ד. ועוד. (15) שבת סג, א. וש"נ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 והמקלות, לא נעשה שני כו' והקדושה האלוהית לא חדרה בתוכם.
 2 וזהו החדוש דמתן-תורה, שעל-ידי קיום המצות של בני
 3 ישראל לאחר מתן תורה ממשיכים קדושה בדברים הגשמיים
 4 שבהם מקיימים את המצות. וכן בתורה, שהיא התורה עצמה
 5 כתובה בדיו על הקלף והקלף
 6 הופך להיות חפץ קדוש, ותכליתה
 7 המטרה של ירידת התורה למטה היא
 8 שתבא בהבנה והשגה במח
 9 הגשמי של האדם הלומד
 10 תורה וגם על-ידי כך הקדושה חודרת
 11 בתוך גשמיות העולם הזה.
 12 וזהו שאמרו רבותינו ז"ל¹⁶
 13 במדרש שקודם מתן-תורה
 14 היתה גזרה ש'עליונים עולמות
 15 עליונים רוחניים, היינו ענייני אלקות,
 16 לא ירדו לתחתונים לעולם הזה
 17 הגשמי, ותחתונים לא יעלו
 18 לעליונים", וכל זמן שהגזירה הזו
 19 שגור הקדוש-ברוך-הוא הייתה קיימת,
 20 לא היה יכול להיות חיבור בין 'עליונים'
 21 ותחתונים' ולא הייתה אפשרות
 22 להמשיך ולהחדיר קדושה אלוהית
 23 בעולם הזה הגשמי ובמתן-תורה
 24 בטלה הגזרה ונוצרה האפשרות
 25 להמשיך קדושה בתוך הגשמיות, כי
 26 החדוש דמתן-תורה שלא היה
 27 קודם לכן, בלימוד התורה ועבודת
 28 המצוות של האבות הוא שתהיה
 29 המשכת הקדושה האלוהית
 30 בדברים הגשמיים שבהם
 31 מקיימים את המצוות למטה, שזהו
 32 ענין ש'תחתונים הדברים
 33 הגשמיים יתקדשו ויתעלו יעלו
 34 לעליונים", על-ידי זה
 35 ש'עליונים ענייני אלוהות ירדו
 36 לתחתונים ויפעלו את המשכת
 37 הקדושה האלוהית למטה".

שגווה לך תשע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם, אתה
 מבקש ליתנה לבשר ודם, מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו ה' אדונינו
 מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים? אמר לו הקדוש ברוך
 הוא למשה: החזיר להן תשובה... אמר לפניו: ריבונו של עולם, תורה שאתה
 נתן לי מה כתיב בה, אנוכי ה' אלוהיך
 אשר הוצאתיך מארץ מצרים. אמר
 להן: למצרים יורדתם לפערה
 השתעבדתם תורה למה תהא לכם?...
 מיד הודו לו להקדוש-ברוך-הוא...
 ולכן התורה "לא בשמים
 היא"¹⁹ אלא ניתנה ללמוד אותה
 דוקא למטה, ואדרבה, לא זו בלבד
 שהלכות התורה לא נפסקות ונקבעות
 בשמים אלא להיפך כמאמר חכמינו
 ז"ל על הפסוק ב'שיר השירים'
 "חברים מקשיבים לקולך"
 גו'²⁰, ש'עליונים' צבא
 השמים והמלאכים באים לשמוע
 חדושי תורה מה'תחתונים'
 בני ישראל, וכמאמר רז"ל²¹
 שהקב"ה אומר למלאכי
 השרת: אני ואתם גלף
 לשמוע הפסק-דין של בית-
 דין של מטה, כדברי המדרש לגבי
 קביעת החדשים והמועדים על-ידי
 בית-דין של מטה, "אלה מועדי ה'
 מקראי קודש וגו'... אמר להם הקדוש-
 ברוך-הוא לישראל, לשעבר (לפני
 שמצוות קידוש החדש וקביעת
 המועדים ניתנה לבני ישראל) היה
 בידו, שנאמר עשה ירח למועדים, אבל
 מכאן ואילך, הרי מטרה בידכם
 ברשותכם", ועוד נאמר במדרש,
 " כשמתכנסין מלאכי השרת לפני
 הקדוש-ברוך-הוא לומר אימתי ראש
 השנה ואימתי יום הכיפורים, הקדוש-
 ברוך-הוא אומר להם, לי מה אתם
 שואלים, אני ואתם נלך אצל בית-דין של מטה...". והינו, שגם למוד
 התורה למעלה אצל הקדוש-ברוך-הוא ומלאכי השרת, נמשך ונפעל
 ומתחדש מלמוד התורה למטה דוקא. ועל-פיה יובן גם
 מה שמתן-תורה היה ברעש גדול, קולות וברקים כו',
 למרות שלכאורה מדובר בדברים פשוטים ומובנים מאלהם שזהו מצד
 גודל החדוש של מתן-תורה בהמשכת העליון'
 לתחתון', והעלאת ה'תחתון' לעליון'.

שואלים, אני ואתם נלך אצל בית-דין של מטה...". והינו, שגם למוד
 התורה למעלה אצל הקדוש-ברוך-הוא ומלאכי השרת, נמשך ונפעל
 ומתחדש מלמוד התורה למטה דוקא. ועל-פיה יובן גם
 מה שמתן-תורה היה ברעש גדול, קולות וברקים כו',
 למרות שלכאורה מדובר בדברים פשוטים ומובנים מאלהם שזהו מצד
 גודל החדוש של מתן-תורה לא בתוכן הציווי שהוא פשוט אלא

וזהו גם הטעם הפנימי על מה שהתורה נתנה למטה בעולם הזה
 הגשמי דוקא, וכפי שהשיב משה רבנו על טענת המלאכים
 "תנה הודך על השמים"¹⁷, כלום למצרים ירדתם כו'
 יציר-הרע יש ביניכם וכו'¹⁸, (וכספור הגמרא: "בשעה שעלה משה
 למרום, אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש-ברוך-הוא: ריבונו של עולם, מה
 לילוד אשה בינינו? אמר להן: לקבל תורה בא. אמרו לפניו: חמודה גווה

(16) תנחומא וארא טו. שמו"ר פ"ב, ג. (17) תהלים ח, ב. (18) שבת פח, סע"ב ואילך. (19) נצבים ל, יב. וראה ב"מ נט, ב. (20) שה"ש ח, יג. (21) שמו"ר פט"ו, ב. דב"ר פ"ב, יד.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 **בַּהֲמַשְׁכַּת הַ'עֲלִיּוֹן'** הקדושה האלוקית ל'תַּחְתּוֹן' העולם הזה הגשמי,
2 **וְהַעֲלָאת הַ'תַּחְתּוֹן'** גשמיות העולם הזה ל'עֲלִיּוֹן' לאלוקות, והרעש
3 והקולות והברקים היו בגלל החידוש הגדול והפלא הזה, כפי שממשיך
4 ומבאר.
5 **וְהַבְּאֹר בְּזָה, דְּלִכְאוּרָה,**
6 **כִּי־צַד יִתְכַן פְּאָמֶת שְׁ'עֲלִיּוֹנִים** 1 **וְהַבְּאֹר בְּזָה, דְּלִכְאוּרָה, כִּי־צַד יִתְכַן בְּאָמֶת**
7 **יָרְדוּ לַתַּחְתּוֹנִים, וְתַחְתּוֹנִים** 2 **שְׁ'עֲלִיּוֹנִים יָרְדוּ לַתַּחְתּוֹנִים,**
8 **יַעֲלוּ לְעֲלִיּוֹנִים** 3 **וְתַחְתּוֹנִים יַעֲלוּ לְעֲלִיּוֹנִים.** אף הַעֲנִין הוא,
9 שְׁבִין 'עֲלִיּוֹנִים' וְתַחְתּוֹנִים' אכן יש פער
10 עצום והם שונים זה מזה לגמרי
11 במהותם ואיך יכול להיות חיבור
12 ביניהם?
13 **אֶף הַעֲנִין הוּא, דְּהִנְהָ כְּתִיב** 7 **אֶף הַעֲנִין הוּא, דְּהִנְהָ כְּתִיב**
14 **בְּשִׁירַת חֲנָה, בְּסֵפֶר שְׁמוּאֵל אֶל־** 8 **שְׁהַבְּרִיאָה הִיא מֵ'אֵין לִישׁ. וְדַעַת עֲלִיּוֹן,**
15 **דַּעוֹת הַיָּד, שְׁלִישׁ בְּיַדֵּי אֱלֹהִים** 9 **מְלַמְעֵלָה לְמִטָּה, הַרִי זֶה לְהַפֵּךְ, שְׁלַמְעֵלָה הוּא**
16 **שְׁתֵּי דַעוֹת שִׁטוֹת, גִּישוֹת שְׁהֵן** 10 **הַיָּשׁ, וְלְמִטָּה כְּלֵא חֲשִׁיב מִמֶּשׁ. וְזֵהוּ כְּלָלוֹת**
17 **הַפְּכִיּוֹת זֹו מְזוֹ 23, דַּעַת** 11 **הַחֲלוֹק שְׁבִין "עֲלִיּוֹנִים" (שְׁאָצְלֶם הוּא 'דַּעַת**
18 **תַּחְתּוֹן', שְׁהִיא הַבְּנָה וְרִיעָה** 12 **עֲלִיּוֹן') ל'תַּחְתּוֹנִים" (שְׁאָצְלֶם הוּא 'דַּעַת**
19 **בְּאֱלֹהִים מְלַמְעֵלָה לְמִטָּה, כְּפִי** 13 **תַּחְתּוֹן), בְּאוֹפֵן שְׁלִישׁ גְּזָרָה שְׁ'עֲלִיּוֹנִים לֹא יָרְדוּ**
20 **שֶׁהַבְּרִיאָה הִיא מֵ'אֵין לִישׁ. וְדַעַת עֲלִיּוֹנִים, לֹא יַעֲלוּ לְעֲלִיּוֹנִים.**
21 **הַעֲלִיּוֹנִים כְּפִי שְׁנִדְמָה לְנוֹ** 14 **אֲמָנָם, הוּא יִתְבָּרַךְ כּוֹלֵל אֶת שְׁתֵּי הַדַּעוֹת, וְהִנְנוּ,**
22 **הַתַּחְתּוֹנִים שְׁלַמְעֵלָה בְּעוֹלָם הַזֶּה** 15 **שְׁזוּהִי מְדַרְגָּה שְׁלַמְעֵלָה מִשְׁתִּיחֵן, וְעַל־יָדָה יְכוֹל**
23 **הַגְּשָׁמִי הוּא הַיָּשׁ מְצִיאוֹת** 16 **לְהִיּוֹת הַחֲבוּר וְהַתְּאֻדוֹת דַּעַת עֲלִיּוֹן וְדַעַת**
24 **אֲמִיתִית שְׁקִימָת וְלְמַעֲלָה הוּא** 17 **הַחֲלוֹק שְׁבִין "עֲלִיּוֹנִים" וְ"תַּחְתּוֹנִים", שְׁעַל־יָדָה יְכוֹלִים**
25 **הַיָּשׁ מְצִיאוֹת. וְדַעַת עֲלִיּוֹן,** 18 **לְהַפֵּךְ מְצִיאוֹת, שְׁהִיא הַבְּנָה וְרִיעָה** 19 **לְמַעֲלָה לְמִטָּה, הַרִי זֶה**
26 **הַמְצִיאוֹת הַתַּחְתּוֹנָה מוֹחֲשִׁית לְנוֹ וְאֵילוֹ** 20 **מְצִיאוֹת אֲמִיתִית, וְלְמַעֲלָה לְמִטָּה, הַרִי זֶה**
27 **הַמְצִיאוֹת הַעֲלִיּוֹנָה לֹא מוֹבֵנֶת וְלֹא** 21 **מְצִיאוֹת אֲמִיתִית, וְלְמַעֲלָה לְמִטָּה, הַרִי זֶה**
28 **מוֹשַׁגַּת לְנוֹ וְזֵהוּ שְׁאָנּוֹ אֲמִיתִית** 22 **שְׁהַבְּרִיאָה הִיא מֵ'אֵין לֹא־דָבָר** 23 **לִישׁ מְצִיאוֹת. וְדַעַת עֲלִיּוֹן,**
29 **כְּפִי שְׁרוּאִים וּמְבִינִים אֶת הַמְצִיאוֹת** 24 **מְלַמְעֵלָה לְמִטָּה, הַרִי זֶה** 25 **לְמַעֲלָה לְמִטָּה, הַרִי זֶה**
30 **הַמְצִיאוֹת הַרֹחֲמִית הוּא הַיָּשׁ** 26 **כְּפִי שְׁרוּאִים וּמְבִינִים אֶת הַמְצִיאוֹת** 27 **הַמְצִיאוֹת הַרֹחֲמִית הוּא הַיָּשׁ**
31 **מְצִיאוֹת אֲמִיתִית, וְלְמַעֲלָה לְמִטָּה** 28 **כְּפִי שְׁרוּאִים וּמְבִינִים אֶת הַמְצִיאוֹת** 29 **הַמְצִיאוֹת הַרֹחֲמִית הוּא הַיָּשׁ**
32 **כְּפִי שְׁרוּאִים וּמְבִינִים אֶת הַמְצִיאוֹת** 30 **הַמְצִיאוֹת הַרֹחֲמִית הוּא הַיָּשׁ** 31 **כְּפִי שְׁרוּאִים וּמְבִינִים אֶת הַמְצִיאוֹת**
33 **הַמְצִיאוֹת הַרֹחֲמִית הוּא הַיָּשׁ** 32 **כְּפִי שְׁרוּאִים וּמְבִינִים אֶת הַמְצִיאוֹת** 33 **הַמְצִיאוֹת הַרֹחֲמִית הוּא הַיָּשׁ**
34 **כְּפִי שְׁרוּאִים וּמְבִינִים אֶת הַמְצִיאוֹת** 34 **הַמְצִיאוֹת הַרֹחֲמִית הוּא הַיָּשׁ** 35 **כְּפִי שְׁרוּאִים וּמְבִינִים אֶת הַמְצִיאוֹת**
35 **הַמְצִיאוֹת הַרֹחֲמִית הוּא הַיָּשׁ** 36 **כְּפִי שְׁרוּאִים וּמְבִינִים אֶת הַמְצִיאוֹת** 37 **הַמְצִיאוֹת הַרֹחֲמִית הוּא הַיָּשׁ**
36 **כְּפִי שְׁרוּאִים וּמְבִינִים אֶת הַמְצִיאוֹת** 38 **הַמְצִיאוֹת הַרֹחֲמִית הוּא הַיָּשׁ** 39 **כְּפִי שְׁרוּאִים וּמְבִינִים אֶת הַמְצִיאוֹת**
37 **הַמְצִיאוֹת הַרֹחֲמִית הוּא הַיָּשׁ** 40 **כְּפִי שְׁרוּאִים וּמְבִינִים אֶת הַמְצִיאוֹת** 41 **הַמְצִיאוֹת הַרֹחֲמִית הוּא הַיָּשׁ**
38 **כְּפִי שְׁרוּאִים וּמְבִינִים אֶת הַמְצִיאוֹת** 42 **הַמְצִיאוֹת הַרֹחֲמִית הוּא הַיָּשׁ** 43 **כְּפִי שְׁרוּאִים וּמְבִינִים אֶת הַמְצִיאוֹת**
39 **הַמְצִיאוֹת הַרֹחֲמִית הוּא הַיָּשׁ** 44 **כְּפִי שְׁרוּאִים וּמְבִינִים אֶת הַמְצִיאוֹת**
40 **הַמְצִיאוֹת הַרֹחֲמִית הוּא הַיָּשׁ** 45 **כְּפִי שְׁרוּאִים וּמְבִינִים אֶת הַמְצִיאוֹת**
41 **הַמְצִיאוֹת הַרֹחֲמִית הוּא הַיָּשׁ** 46 **כְּפִי שְׁרוּאִים וּמְבִינִים אֶת הַמְצִיאוֹת**
42 **הַמְצִיאוֹת הַרֹחֲמִית הוּא הַיָּשׁ** 47 **כְּפִי שְׁרוּאִים וּמְבִינִים אֶת הַמְצִיאוֹת**
43 **הַמְצִיאוֹת הַרֹחֲמִית הוּא הַיָּשׁ**

(22) שמואל-א ב, ג. (23) ראה תו"א יתרו סח, א. לקו"ת פ' ראה כג, ד. שמע"צ פג, א. שה"ש מז, ב. ובכ"מ. (24) ראה לקו"ת פינחס פ, סע"ב. ובכ"מ.

בשעה שהקדימו

כא

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ואפילו לא בשום 'קוץ' שמעל אות מסוימת פלל²⁴, והכוונה להקדוש-

2 ברוך-הוא בעצמו, למעלה מכל הדרגות שנרמזות באחד השמות הקדושים,

3 כמבואר בחסידות שברוך-כלל נאמר "אני ה' אלוקים" וכדומה, אבל כאן

4 נאמר "אנכי" ונאמר על כך בוזה, שהכוונה ל"אנכי מי שאנכי". כלומר, יש

5 דברים שבאים דרך 'שמות' שונים, כמו

6 שם 'א-ל', 'אלוקים' וכו', ויש עצמותו

7 של הקדוש-ברוך-הוא שלמעלה מכל

8 שם ותואר, ומתן תורה במעמד הר-סיני

9 בא מאת עצמותו של הקדוש-ברוך-

10 הוא, הוא עצמו נתגלה לעיני העם ונתן

11 את התורה, ונגלוי זה מהבחינה הכי

12 עליונה, 'אנכי' נמשך בדברים

13 פשוטים ביותר שאודותם

14 מדובר בהמשך עשרת

15 הדברות כמו 'לא תגנוב' ו'לא

16 תרצח', והרי זה רמז לענין חיבור

17 'עליונים' ו'חתונים' שנפעל במתן

18 תורה.

19 ד) והנה בכדי לעזור

20 ההמשכה וההתגלות של אור

21 אלוקי מבחינה היותר נעלית

22 הנ"ל, בחינת 'אנכי מי שאנכי',

23 והוצרכה להיות עבודת בני-

24 ישראל באופן שהוא מעין

25 ודוגמה לזה, כמבואר בחסידות

26 שההארה הנמשכת מלמעלה היא

27 בהתאם לעבודת האדם הגורמת

28 ופועלת את ההמשכה שזהו מה

29 ש"הקדימו בני ישראל נעשה

30 לנשמע", וכפי שיוסבר בהמשך

31 כיצד הקדמת נעשה לנשמע גורמת

32 המשכה והתגלות עליונה ביותר.

33 ויובן²⁵ בהקדים מאמר רז"ל

34 במשנה²⁶ במסכת ברכות למה

35 קדמה פרשת "שמע" פרשה

36 ראשונה של קריאת שמע ל"והיה

37 אם שמוע", פרשה שנייה של קריאת שמע, כדי שיקבל עליו האדם

38 עול מלכות שמים שזה עניינה של פרשה ראשונה הפותחת בפסוק

39 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד' תחלה ואחר-כך מקבל עליו עול

40 מצות שזה עניינה של פרשה שנייה הפותחת בפסוק 'והיה אם שמע תשמעו

41 אל מצותי' (שפזה בקבלת עול מצוות נכלל גם קבלת עול תורה,

42 שהרי פברשת "והיה אם שמוע" מדובר גם אודות למוד

43 התורה ככתוב ולמדתם אתם את בניכם לדבר בס'). ועל-דרך מאמר

רז"ל במכילתא²⁷ מדרש הילכתי על ספר שמות שבאשר בני-
 ישראל בקשו מהקב"ה "גזור עלינו גזרות", אמר להם
 הקדוש-ברוך-הוא: קבלו מלכותי תחלה ואחר-כך אגזור עליכם
 גזרות וכך גם בקריאת שמע, פרשה ראשונה עוסקת בקבלת עול מלכות
 שמים ופרשה שנייה עוסקת בקיום
 המצוות, הגזירות של הקדוש-ברוך-
 הוא. והענין פזה, שגם עול
 מצות (שלאחרי קבלת עול
 מלכות שמים) הוא באופן
 של קבלת עול, היינו מתוך ביטול
 להציון ה' (ולא רק במידה המתחייבת
 על-פי ההבנה של ההיגיון האנושי)
 וכמודגש גם במאמר
 המכילתא "אגזור עליכם
 גזרות", "גזרות" דיקא,
 חכמינו ז"ל דייקו וקראו כאן למצוות
 בשם 'גזירות' להורות שזו גזירה
 שחובה לקיים בכל מצב, בין אם
 מבינים את הטעם והנימוק של המצווה
 ובין אם לא מבינים כמו שאמרו
 חכמינו ז"ל לגבי מצוות פרה אדומה
 (ומצוות נוספות שאין להן הסבר וטעם
 שכלי) "חוקה חקקתי, גזרה
 גזרתי²⁸ אין לה רשות
 להרהר אחריה"²⁹ ואף כאן
 נקטו בלשון גזרה, אלא שהחלוק
 בין עול מצות עניינה של פרשה
 שנייה לעול מלכות שמים
 עניינה של פרשה ראשונה הוא,
 שעול מצות הוא הפטול של
 האדם לרצון העליון האלוקי,
 ועול מלכות שמים הוא
 הפטול של האדם לבעל הרצון,
 הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, שזהו
 קבלת-עול פללית כלומר, יש
 ביטול של האדם וקבלת עול אל הרצון
 האלוקי כפי שהוא בא לידי ביטוי ברצונות פרטיים, במצוות שונות, ובביטול
 זה האדם מתקשר לרצונות האלקיים הפרטיים ויש ביטול של מוכנות כללית
 לעשות את רצון ה' וזהו ביטול עמוק ופנימי יותר שבו האדם מתקשר ל'בעל
 הרצון', הקדוש-ברוך-הוא בעצמו (וכפי שיתבאר עוד להלן). וצריך
 להקדים בשלב ראשון קבלת-עול פללית ביטול ל'בעל הרצון' (עול
 מלכות שמים) לקבלת-עול פרטית ביטול לרצונות הפרטיים
 (עול מצות). וזהו גם ענין הקדמת 'נעשה' ל'נשמע',

25) ראה גם רד"ה בשעה שהקדימו באוה"ת שם ע' קלח. 26) ברכות יג, א. 27) יתרו כ, ג. 28) ראה תנחומא חוקת ג. שם
 ח. במדב"ר רפ"ט. ועוד. 29) ראה יומא סז, ב. פירש"י ר"פ חוקת.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 כַּמְבָאָר בְּלִקוּטֵי תוֹרָה' דְּבוּר־הַמִּתְחִיל בּמֵאמֵר הַפּוֹתַח בַּפּסוּק
2 (בִּשְׁוֹר הַשִּׁירִים) "צִאֲיָנָה וּרְאִינָה" 30 (פּסוּק שֶׁחִמְּנוּ ז"ל מִקְשָׁרִים
3 אוֹתוֹ לַמֶּתֶן תּוֹרָה), שֶׁהַבְּטוּל ד'נִשְׁמַע" הַנִּכְנָוֹת שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
4 'לִשְׁמֹעַ' וְלִקְבֹּל אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה הוּא הַבְּטוּל לְרִצּוֹן הָעֲלִיּוֹן,
5 וְהַבְּטוּל ד'נִעֲשֶׂה" הַנִּכְנָוֹת
6 לִקְיָם אֶת הַמִּצְוֹת כּפּוּעֵל הוּא
7 הַבְּטוּל הַכִּלְי לְבַעַל הָרִצּוֹן,
8 שֶׁהוּא הַמְּקוֹר וְהַשּׁוֹרֵשׁ לְכָל
9 הָרִצּוֹנוֹת הַפְּרִטִיִּים, וְנִקְרָא בְּלִשׁוֹן
10 הַהוֹרֵר 'רְעוּיָא דְכָל רְעוּיָן' רִצּוֹן
11 כָּל הַרִצּוֹנוֹת, וּמִמְּנֹה מִיְבַעַל הַרִצּוֹן,
12 הַמְּקוֹר הַכִּלְי שֶׁל הַרִצּוֹנוֹת,
13 נִמְשָׁכִים הָרִצּוֹנוֹת הַפְּרִטִיִּים
14 שֶׁבְּכָל רַמ"ח מִצְוֹת־עֲשֶׂה
15 וְשִׁס"ה מִצְוֹת לֹא־תַעֲשֶׂה.
16 וְהֵינּוּ, ש"נִשְׁמַע" פְּרוּשׁוֹ
17 שֶׁמְקַבֵּל עָלָיו לְשִׁמּוֹר
18 וְלַעֲשׂוֹת מִצְוָה פְּרִטִית מִצּוּוֹה
19 מִסּוּיִמַת מִתְרַי"ג מִצְוֹת, שְׂאָז
20 הַתְּקַשְׁרוֹתוֹ שֶׁל הָאָדָם לֵאלוּקוֹת
21 הִיא בְּבַחֲיַנַת הָרִצּוֹן הַפְּרִטִי
22 שֶׁבְּמִצְוָה זוֹ, שֶׁהוּא הַמְּשַׁכָּה
23 פְּרִטִית אַחַת מִסּוּיִמַת מִבַּחֲיַנַת
24 'רְעוּיָא דְכָל רְעוּיָן' הַנ"ל. אֵךְ
25 עֲנִיֵן הַקְּדָמַת "נִעֲשֶׂה"
26 'נִשְׁמַע', שֶׁמִּשְׁמַעוּ בִּיטוּל כִּלְי
27 לִיְבַעַל הַרִצּוֹן לִפְנֵי הַבִּיטוּל לְרִצּוֹן
28 פְּרִטִי כּוֹה אוֹ אַחֵר, הֵינּוּ שְׂאָמְרוֹ
29 "כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נִעֲשֶׂה",
30 לְכָל אֲשֶׁר יִחְפוֹץ וְלֹא בִּיטוּל
31 שֶׁמּוּגַבֵּל לְרִצּוֹן פְּרִטִי מִסּוּיִם הֵנְנוּ
32 מוֹכִינִים לַעֲשׂוֹת, הָרִי זוֹ
33 הַתְּקַשְׁרוֹת שֶׁל הָאָדָם הַמִּתְבַּטֵּל
34 בְּבַחֲיַנַת 'רְעוּיָא דְכָל רְעוּיָן',
35 שֶׁהוּא הַמְּקוֹר שֶׁל כָּל הַרִצּוֹנוֹת
36 הָעֲלִיּוֹנִים שֶׁלְמַעַלָּה עֲדִין
37 מִהַתְּגַלּוֹת הָרִצּוֹן כְּפִי שְׂבָא לִידֵי
38 גִילּוֹ וּבִיטוּי בַּעֲנִיֵן פְּרִטִי מִסּוּיִם,
39 וּמִשָּׁם מִהַשּׁוֹרֵשׁ וְהַמְּקוֹר הַכִּלְי שֶׁל
40 הַרִצּוֹן יְכוּל לְהִיּוֹת נִמְשָׁךְ בְּמָה
41 בַּחֲיַנַת רִצּוֹן כּוֹ' דְּרַגּוֹת שׁוֹנוֹת
42 שֶׁל רִצּוֹן, וְרִצּוֹן בַּעֲנִינִים שׁוֹנִים.
43 וְעַל זֶה עַל הַקְּדָמַת 'נִעֲשֶׂה' לִנְשַׁמַּע'
44 בְּמוֹבֵן שֶׁל קִבְּלַת עוֹל כִּלְיָת וּבִיטוּל לִיְבַעַל הַרִצּוֹן נִאָּמֵר שֶׁכֹּאשֶׁר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הַהִשְׁתַּלְּשְׁלוֹת, למעלה מ'סדר השתלשלות' שבו האור האלוקי יורד
2 ונמשך מלמעלה למטה בצורה מסודרת והדרגתית והאור המאיר בו הוא מדוד
3 ומוגבל, ודווקא כשהתגלה אור שלמעלה מ'השתלשלות' הִיָּה יָכוֹל לְהִיּוֹת
4 הַחֲדוּשׁ דְּמִתְּ-תוֹרָה שֶׁתְּהִיָּה הַמְּשַׁכֵּת אֲלֵקוּת לְמִטָּה,
5 "עֲלִיּוֹנִים יֵרְדוּ לַתְּחֻנּוּנִים",
6 וְעַל-יְדֵי-זֶה "תְּחֻנּוּנִים יַעֲלוּ
7 לְעֲלִיּוֹנִים", וכמבואר לעיל שעל
8 ידי העבודה של הקדמת נעשה לנשמע,
9 הביטול לבעל הרצון, נמשך מבחינה
10 שלמעלה מסדר השתלשלות ונפעל
11 חיבור בין האדם, 'תחנונים',
12 ל'עליונים', האור האלוקי שלמעלה
13 ממדידה והגבלה.
14 (ה) וְעַל-פִּי-זֶה בִּיאור הַמְּשַׁמְעוֹת
15 הַפְּנִימִית שֶׁל הַקְּדָמָת נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע,
16 ביטול לבעל הרצון יוֹבֵן שֶׁהַעֲנֵן
17 שֶׁ"הַקְּדָמָת יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה
18 לְנִשְׁמָע", הוא בתוכנו וענינו
19 כְּמוֹ עֲנֵן "עֲשֵׂי דְבָרוֹ, לְשִׁמְעוּ
20 בְּקוֹל דְּבָרוֹ" שֶׁנֶּאֱמַר
21 בְּמִלֵּאכִים שֶׁגַם בּוֹ יֵשׁ הַקְּדָמָת
22 נַעֲשֶׂה' ('עושי דברו') לנשמע'
23 (לשמוע בקול דברו), כפי שממשיך
24 ומבאר.
25 וְהַעֲנֵן בְּזֶה, דְּהִנֵּה, דְּבַר ה'
26 (הנרמז במילה "דְּבָרוֹ" בפסוק זה)
27 הוּא בְּחִינַת הַמְּלָכּוּת, וכמבואר
28 בחסידות, הקשר של ספירת המלכות
29 לענין הדיבור נרמז בפסוק (בקהלת)
30 'דבר מלך שלטון, כלומר, שלטונו של
31 המלך מתבטא בדיבורו ובציוויו,
32 שֶׁמְמַנֶּה מספירת המלכות (שדרכה
33 בא ונמשך אור כל הספירות שלמעלה
34 ממנה) נִמְשַׁכֵּת ויורדת מלמעלה
35 למטה חִיּוּת הַעוֹלָמוֹת כּוֹ',
36 וְהִנֵּנוּ, שֶׁבָּהּ גּוֹפָא עֲצָמוֹ
37 שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְלָךְ עֲלֵיהֶם, על
38 העולמות וכל הנבראים, הֵרִי הֵם
39 חִים וְקָמִים.
40 אֵךְ עֵדִין צָרִיף לְהִבִּין מֵהִיכָן
41 תְּהִיָּה הַתְּעוֹרְרוֹת לַמַּעֲלָה, כביכול, לְהַתְּהוּוֹת מִדָּה זוֹ שֶׁל מַלְכוּת
42 (וממילא השפעת חיות) על העולמות, דְּבִשְׁלָמָא כְּלוּמַר, הדבר מובן
43 ומתקבל בְּמִלְךָ בְּשֵׁר-וֹדֵם, שֵׁישׁ מְצִיאוֹת שֶׁל עִם זולת הַמְּלָךְ

כדבר נפרד ומציאות בפני עצמה (דָּאֵךְ שֶׁ"אֵין מְלָךְ בְּלֹא עִם"³¹,
וללא עם לא ייתכן מציאות של מלוכה, ואם כן לכאורה הקשר בין המלוכה
והעם הוא הדוק מאד, אבל מכל-מקום הֵרִי מְצִיאוֹת הָעִם יִשְׁנֶה גַם
נפרד ממציות המלך מְתַעוֹרְרָת בּוֹ
במלך מִדַּת הַמְּלֻכָּה ורצון
לְהַתְּנַשְׂאוֹת עֲלֵיהֶם וְלוֹמַר
אֲנִי אֲמַלּוֹךְ כּוֹ' (וְהִנֵּנוּ
והתעוררות זו אצל המלך היא עַל-
יְדֵי-זֶה שֶׁהָעִם מְעוֹרְרִים
אֲצִלוֹ אֵת הָרָצוֹן לְמַלְכוּתָהּ, כִּי
מִצַּד עֲצָמוֹ הִנֵּה כִּפִּי שֶׁנֶּאֱמַר עַל
שֶׁאֵל הַמְּלָךְ "מִשְׁכְּמוֹ וּמַעֲלָה
גְּבוּהַ מִכָּל הָעִם"³² ומצד עצמו
הוא מרומם ונבדל מלמלוך על העם
הפשוט, וְצָרִיף לְפַעוֹל בּוֹ
ולעורר בו רצון שֶׁיִּשְׁפִּיל אֵת
עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת מְלָךְ עֲלֵיהֶם על
העם שנחותים ממנו), מֵהַ-שְּׂאִין-
כִּן לְמַעֲלָה במלכותו של הקדוש-
ברוך-הוא על העולמות, שֶׁטָּרֵם
הַתְּהוּוֹת מִדַּת הַהַתְּנַשְׂאוֹת
בספירת המלכות למעלה לֹא הִיָּתָה
מְצִיאוֹת שֶׁל עִם כְּלָל, שֶׁהֵרִי
רַק עַל-יְדֵי הַמְּלֻכָּה
וְהַהַתְּנַשְׂאוֹת הֵם כֹּל הַעוֹלָמוֹת
מִתְהוּים מֵאֵין לֹא-דִבְרוּ לִישׁ
ומציאות, אִם-כֵּן עַל מִי תְּהִיָּה
הַתְּפִשְׁטוֹת וְהַתְּגַלּוֹת וְהַתְּעוֹרְרוֹת
מִדַּת הַהַתְּנַשְׂאוֹת, מֵאַחַר
שֶׁבְּאֵמַת אֵין כָּאֵין מְצִיאוֹת שֶׁל
עִם כְּלָל זולת עַל-יְדֵי
הַתְּנַשְׂאוֹת זוֹ וְכֹל זְמַן שֶׁהַתְּנַשְׂאוֹת
לֹא קִיַּמְתָּ, שׁוּם מְצִיאוֹת לֹא קִיַּמְתָּ?
אֵךְ הַעֲנֵן הוּא, שֶׁעַל-יְדֵי
הַשְּׂאָגָה שֶׁל הַמְּלֻאכִים
(כְּדֹאִיתָא בְּדִהַר הַנִּי"⁴ בסמוך
לדברי הוזהר הנזכרים לעיל על הנאמר
על המלאכים 'גיבורי כוח עושי דברו
לשמוע בקול דברו', נאמר בוזהר על
הפסוק 'הכפירים שואגים לטרף' שהם המלאכים שֶׁשׂוֹאֲגִין כְּאֵרִין
תְּקִיפִין כּוֹ') וענין זה של שאגת המלאכים הוא בְּבִחִינַת 'אוֹר
חוֹזֵר', כְּמַבּוּאֵר בַּקְּבֵלָה וְחִסְדוֹת, האור האלוקי נמשך ומתגלה בשני

(31) בחיי וישב לח, ל. שם ר"פ בלק. תניא שעהיוה"א רפ"ז. (32) שמואל-א ט, ב. ונתבאר באוה"ת וירא ח"ד תשסד, ב. שה"ש ח"ב ע' תיד ואילך.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 אופנים, 'אור ישר', הארה מלמעלה, מצד האלוקות, למטה, אל
2 הנבראים. 'אור חזר', אור אלוקי הנמשך על ידי העלאה מלמטה, מצד
3 הנבראים, למעלה, לאלוקות, ועל כך מבואר כאן שעל ידי השאגה, מתוך רצון
4 והתעוררות להתעלות ולדבוק באלוקות, הרי הם המלאכים מעוררים
5 למעלה במהותו ועצמותו
6 'תברך להיות לו לקודש-ברוך' 1
7 הוא בכבודו ובעצמו רצון למדת 2
8 המלוכה ונמצא שאכן התעוררות 3
9 הרצון למלוכה היא מצד הנבראים.
10 וזהו פירוש דברי הוזהר שנוכח לעיל
11 בתחילת המאמר, "עשי דברו",
12 דמתקנין להאי דבר, שמתקנים
13 (עושים ויוצרים) דבר זה שהם
14 המלאכים גורמים את בגן 8
15 המלכות הנקרא דבר ה'
16 כמבואר בקבלה וחסידות, ספירת
17 המלכות אין בה תוכן ועניין מצד
18 עצמה, רבינן המלכות היינו תוספת
19 הארה בספירת המלכות המשלימה
20 אותה ל"בנין" שלם הכולל את כל סוגי
21 הספירות על ידי שגם הספירות
22 שלמעלה ממנה מאירות בה בגלוי.
23 ואחר שובגנית מדת המלכות
24 על-ידי השאגה של
25 המלאכים, אזי הם המלאכים
26 ש'תיקנו' רבנו אותה מקבלים
27 ממונה ההשפעה, שזהו ענין
28 "לשמע בקול דברו" (ולכן סדר
29 הרברים בפסוק הוא ברישא בתחילה
30 "עשי דברו", בתחילה המלאכים
31 'עושים' ומתקנים את ספירת המלכות,
32 בחינת הדיבור, ואחר-כך "לשמע
33 בקול דברו", לקבל השפעה
34 מבחינת המלכות). וקמו-כן
35 בישראל, שגם הם פעלו בדרך דומה
36 וגם ההתעוררות שלהם מלמטה
37 למעלה פועלת המשכה נעלית ביותר
38 מלמעלה למטה שעל-ידי
39 ש'הקדימו נעשה לנשמע"
40 עוררו והמשיכו בחינת רצוא
41 דכל רצוין, הרצון העליון
42 שלמעלה מסדר השתלשלות שמונח
43 שהוא רצון כללי נמשך אחר-כך בשלב מאוחר גלוי הרצונות
44 הפרטטיים שבכל רמ"ח מצות-עשה ושס"ה מצות לא-

תעשה. ונמצא, שהם בני ישראל (שהקדימו נעשה לנשמע) גרמו
תחלה עשית הרצונות הפרטטיים דרמ"ח מצות-עשה
ושס"ה מצות לא-תעשה שלא היו קיימים קודם לכן, וזאת על-ידי
המשכתם מלמעלה למטה ממקורם בבחינת רצוא דכל רצוין,
בעל הרצון, שיהיה הוא
יתברך רוצה בהן, במצוות
הפרטיות שזהו על-דרך עשי
דברו" בדומה לפעולת המלאכים
שהתקינו ועשו את הרצון העליון
למלוכה והתנשאות על העולמות.
ולאחרי שישראל הקדימו
"נעשה" ופעלו המשכת
הרצונות הפרטטיים שברמ"ח
מצות-עשה ושס"ה מצות
לא-תעשה, כמבואר לעיל, אזי
היה גם הענין ד"נשמע",
ששמעו וקבלו הרצונות
הפרטטיים, כלומר, בתחילה בני
ישראל היו אלה שהודות להם הרצון
הכללי ירד לרצונות פרטיים, ואחר כך
הם מקבלים רשומעים את הרצונות
הפרטטיים (על-דרך "לשמע
בקול דברו" החיות והשפע
שהמלאכים מקבלים ממידת המלכות
לאחרי עשי דברו" לאחר שהם
היו אלה שגרמו את ההתעוררות
והרצון למלוכה והתנשאות).
וכשם שהענין ד"עשי דברו"
אצל המלאכים פועלת לעשות
ולעורר את הרצון למלוכה (ספירת
המלכות, ענין הדיבור) והתנשאות
הוא על-ידי השאגה בבחינת
'אור חזר' כו', בדרך העלאה
והתעוררות מלמטה למעלה, כך גם
בישראל, שמה שעוררו
ופעלו למעלה גלוי בחינת
רצוא דכל רצוין והמשכת
הרצון הכללי ברצונות פרטיים,
כמבואר לעיל, היה זה על-ידי
הקדמת המצור ומצוק של
גלות ושעבוד מצרים, מתוך
המצוקה והקושי (פידוע בתורת
החסידות בענין "פור הברזל" במצרים, שפעל שונדככו
בני-ישראל ונעשו ראויים לקבלת התורה³³), שעל-ידי זה באו לידי צעקה

(33) ראה תו"א יתרו עד, א ואילך.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 באו לידי צעקה בבחינת 'אור חוזר', כמו שכתוב³⁴ ויאנחו
2 בני ישראל גו' ויצעקו, זעקה וצעקה בדומה לשאגת המלאכים, ותעל
3 שועתם אל האלקים, והינו, שהיו בתכלית המצר, ללא
4 התפשטות כלל של המציאות שלהם, מלבד נקודת החיות כו',
5 ועל ידי זה שבני ישראל קראו אל
6 ה' מתוך מצוקה ומיצר נעשה גם
7 ענין המצר והצמצום למעלה
8 באלוקות, להניח את הכל את
9 הגילויים וההתפשטות של האור
10 האלוקי על הצד, ולירד
11 ולצמצם ולהשפיל את עצמו
12 בכניוול להתלבש ברצונות
13 פְּרָטִיִּים שֶׁבְּמַצּוֹת שֶׁהֵם רְצוֹנוֹת
14 עַם מִרְדֵּה וְהַגְּבִלָה וְגוֹדְרִים, לֹא כְמוֹ
15 הַרְצוֹן הַכְּלָלִי שֶׁהוּא כְּלִי גְבוּל וְלִמְעַלָּה
16 מִהַגְּדִירִים, וְכֵן לִרְדֵת וְלִהֲתַלְבֵּשׁ
17 בְּחֻקֵּי הַתּוֹרָה שֶׁגַם זֶה יִירֵד
18 וְצִמְצוּם לַחֲזוֹן פְּרָטִים, אֵף שֶׁמִּצְד
19 עֲצָמוֹ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ
20 נִעְלָה וְמוֹרָם מִכֹּל הַגְּדֵרָה שֶׁהִיא וְלִכֵּן
21 הָרִי הוּא לְמַעַלָּה מִבְּחִינַת
22 הַרְצוֹן וּמִבְּחִינַת הַחֻקָּה
23 (וְכַמְבָּאֵר בְּשֵׁעַר הַיְחִוּד
24 וְהָאֱמוּנָה³⁵ שֶׁבִּסְפָר הַתִּנְיָא
25 בְּפָרוּשׁ הַכְּתוּב³⁶ "כּוֹלֵם
26 בְּחֻקָּה עֲשִׂית", שְׁלֹגְבִיָּה
27 יִתְבָּרַךְ נְחֻשֶׁת מְדֻרְגַת
28 הַחֻקָּה' עִם כָּל מַעֲלָה כְּאֵלֹ
29 הִיא בְּחִינַת וּמְדֻרְגַת 'עֲשִׂיה'
30 שֶׁהִיא הַדְּרוּגָה הַנּוֹמָכָה בִּיְתוּר, כִּשֶׁם
31 שֶׁבְּכּוֹחוֹת שֶׁל נֶפֶשׁ הָאָדָם כּוֹחַ הַמַּעֲשֵׂה
32 הוּא כּוֹחַ נְחוֹת וְחִיצוֹנִי לְעוֹמֵת כּוֹחַ
33 הַשְּׂכָל, אֲבָל לִגְבִי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
34 בְּעֲצָמוֹ, הַחֻקָּה וְהַמַּעֲשֵׂה שׁוּיִם וְגַם
35 הַתְּלַבְּשׁוֹת בְּחֻקָּה הִיא יִירֵד וְצִמְצוּם
36 (וְהַשְּׂפֵלָה לִגְבוּי).
37 (1) וְהִנֵּה הָעֲלוּי הַמַּעֲלָה הַגְּדוּלָה
38 דְּבַחֲבִינַת 'יַעֲזָא דְרַעְוִין' הַרְצוֹן
39 הַעֲלוּי הַכְּלָלִי שֶׁהִמְשִׁיכוֹ יִשְׂרָאֵל
40 מִלְּמַעַלָּה לְמַטָּה עַל-יְדֵי הַקְּדָמַת
41 "נַעֲשֵׂה" לְ"נִשְׁמַע", שֶׁזֶּהוּ
42 רְצוֹן כְּלָלִי זֶה הַמְּקוֹר וְהַשּׁוֹרֵשׁ לְכָל

(34) שמות ב, כג. (35) פ"ט. (36) תהלים קד, כד. (37) חוקת יט, יד. ראה זהר ח"ב קיז, ריש ע"ב. ח"ג כט, ב (ברע"מ). ובכ"מ.
(38) ראה זה"א קע, ב. (39) של"ה כא, א. (40) ראה גם לקו"ת במדבר יג, א ואל"ף. (41) פ' ראה יב, כג. (42) ראה גם תניא
אגה"ק סל"א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 (פִּמְבָאָר בְּסַפְרֵי הַרְפוּאָה). וְעִנְיָנוּ בְּנִמְשָׁל בְּתוֹרָה שְׁנִקְרָאת 'אָדָם'
 2 הוּא הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא הָאֵרֶת וְהַמְשַׁכֶּת בְּחֵינַת 'רְעוּא דְרַעְוִין',
 3 רַצוֹן הַרְצוּנוֹת, הֵינּוּ הַרְצוֹן הָעֲלִיּוֹן הַכִּלְי שֶׁלְמַעְלָה מִבְּחֵינַת
 4 הַתְּחַלְקוֹת שֶׁל הַרְצוֹן הָעֲלִיּוֹן לְרַצְוֹנוֹת הַפְּרָטִיִּים שֶׁבְרַמ"ח
 5 מִצְוֹת־עֲשֵׂה וְשִׁס"ה מִצְוֹת
 6 לֹא־תַעֲשֶׂה שֶׁפְּנִינְד רַמ"ח
 7 אֲבָרִים וְשִׁס"ה גִּידִים כְּמוֹ הָדָם
 8 שֶׁאִמְנָם מְגִיעַ לְכָל הָאֲבָרִים, אֲבָל זוֹרֵם
 9 בְּכוֹלָם בְּשׂוֹה וּמֵהוּת הָדָם שֶׁבְרָאשׁ הִיא
 10 בְּדִיק כְּמוֹ מֵהוּת הָדָם שֶׁבְרִגְלָה וְזֶהוּ
 11 גַּם הַטַּעַם הַפְּנִימִי עַל כֵּךְ
 12 שֶׁהַתּוֹרָה הִיא לְמַעְלָה
 13 מֵהַתְּחַלְקוֹת שֶׁל גִּדְרֵי זְמַן
 14 וְקוּמָם שֶׁהֵם הַגִּדְרִים וְהַהֲגַבְלוֹת שֶׁל
 15 הַמִּצְוִיאוֹת הַגִּשְׁמִיּוֹת, כְּמֵאֲמַר
 16 רַנ"ל⁴³ כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרַת
 17 עוֹלָה בְּכָל זְמַן וּבְכָל מָקוֹם בְּאֵלוֹ
 18 הַקְּרִיב עוֹלָה, גַּם כְּפֶאֱשֶׁר
 19 הַלְמוּד הוּא בְּלִילָה וּבַחֲזוֹן
 20 וְאֵילוֹ הַקְּרִיב קְרִבְנוֹת חֵיבֵת לְהִיּוֹת
 21 בְּפָנִים, בְּחוּךְ הַעוֹדָה שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
 22 וּבִיּוֹם וְלֹא עַל־יָדֵי כֹהֵן וּגַם מִי
 23 שְׂאִינוֹ כוֹהֵן הָעוֹסֵק בְּלִימוּד תּוֹרַת קִרְבָּן
 24 עוֹלָה נֹחַשׁ כְּמִקְרִיב עוֹלָה, אִף
 25 שֶׁהַקְּרִיב קִרְבָּן עוֹלָה בְּפוּעַל אִפְשֵׁרִית
 26 רַק עַל יְדֵי כוֹהֵן, שֶׁבְּאִוְפֹן כְּזֶה
 27 בַּחֲזוֹן אוֹ בְּלִילָה אוֹ עַל יְדֵי מִי שְׂאִינוֹ
 28 כוֹהֵן אִי־אֶפְשֶׁר לְקַיֵּם מִצְוֹת
 29 הַקְּרִיבָת עוֹלָה, וְאִף־עַל־פִּי־כֹהֵן
 30 עַל־יָדֵי לְמוּד הַתּוֹרָה כְּנוֹשָׂא זֶה
 31 שֶׁל הַקְּרִיבָת קִרְבָּן עוֹלָה הֲרִי זֶה
 32 בְּאֵלוֹ הַקְּרִיב עוֹלָה, וְהֵינּוּ
 33 הַסִּיבָה לְכֵן שֶׁלִּימוּד הַתּוֹרָה הוּא
 34 לְמַעַל מִגְדְרֵי הַזְּמַן וְהַמְּקוֹם הִיא לְפִי
 35 שֶׁהַתּוֹרָה הִיא בְּחֵינַת 'רְעוּא
 36 דְרַעְוִין' הַרְצוֹן שֶׁלְמַעְלָה
 37 מֵהַתְּחַלְקוֹת כו' לְרַצְוֹנוֹת פְּרָטִיִּים.
 38 וְלִהְיֶיר שֵׁישׁ עַל־דֶּרֶךְ־זֶה עֵינָן
 39 שֶׁלְמַעַל מֵהַתְּחַלְקוֹת לְגִדְרִים גַּם
 40 בְּמִצְוֹת, בְּמִצְוֹת הַתְּשׁוּבָה,
 41 שֶׁעַל־יָדֶהּ בְּאִמְצוּעוֹת הַתְּשׁוּבָה יְכוּלִים לְתַקֵּן וּלְמַלֵּא לְהַשְׁלִים אֵת
 42 כָּל מַה שֶׁהִחְסִירוֹ וּפְגָמוֹ חֲסִי־שְׁלוֹם קְרִיּוֹם הַמִּצְוֹת, וְהֵינּוּ

לְפִי שְׂמִצּוֹת הַתְּשׁוּבָה יֵשׁ לֵה יִתְרוֹן מִיּוֹד שֶׁמְגַעַת בְּכַחֲשֵׁינַת 'רְעוּא
 דְרַעְוִין' שֶׁהוּא הַמְּקוֹר שֶׁמִּמֶּנּוּ נִמְשָׁכִים כָּל הַרְצוּנוֹת
 הַפְּרָטִיִּים שֶׁבְּפְרָטֵי הַמִּצְוֹת⁴⁴ וְכֹאשֶׁר הָאָדָם 'נוֹגֵעַ' בְּדִרְגַת הַרְצוֹן
 שֶׁלְמַעַל מֵהַתְּחַלְקוֹת לְפָרְטִים, אִזִּי גַם אִם בְּפִרְט מְסוּיִים יֵשׁ לוֹ חֲסָרוֹן אוֹ פָּגַם
 בְּגַלל אִי קִיּוֹם מִצְוֹת־עֲשֵׂה אוֹ עֲבִירָה
 עַל מִצְוֹת לֹא־תַעֲשֶׂה, הַחֲסָרוֹן נִשְׁלָם
 וְהַפָּגַם נִתְקַן. אֲמָנָם, לְמִרּוֹת הַדְּמִיוֹן
 בֵּין מִצְוֹת הַתְּשׁוּבָה לְתוֹרָה בְּכֵךְ
 שֶׁשְׂנֵיהֶם קְשׁוּרִים בְּרַצוֹן הַכִּלְי, וְרַעוּא
 דְרַעְוִין, עֲדִיין יֵשׁ הַבְּדֵל בֵּינֵיהֶם, מָה
 שֶׁהַתְּשׁוּבָה הִיא בְּכַחֲשֵׁינַת
 'רְעוּא דְרַעְוִין' שֶׁלְמַעְלָה
 מֵהַתְּחַלְקוֹת, הֲרִי זֶה רַק לְגַבִּי
 הַתְּחַלְקוֹת שֶׁבְּכָל שְׂאֵר
 הַמִּצְוֹת שֶׁכָּל הַמִּצְוֹת הֵן פְּרָטִים
 מְסוּיִיִּים וּמוֹגְדְרִים, וְאֵילוֹ מִצְוֹת
 הַתְּשׁוּבָה הִיא עֵינָן כִּלְי, אֲבָל גַּם
 בְּעֵינָן הַתְּשׁוּבָה יֵשׁ עֵינָן שֶׁל
 הַתְּחַלְקוֹת וְשְׁנוּיִים כו'⁴⁵
 לְאִוְפָנִים שׁוֹנִים וְלִדְרֹגוֹת שׁוֹנוֹת (וְלִכֵּן
 הַתְּשׁוּבָה הִיא לֹא לְמַעַל מֵהַתְּחַלְקוֹת
 מִמֶּשׁ, כְּמוֹ הַתּוֹרָה, כִּפִּי שֶׁמִּמֶּשֶׁךְ
 וּמִבְּאֵר), וּכְמִבְּאֵר בְּתַנְיָא⁴⁶
 שֶׁעָקַר הַתְּשׁוּבָה הִיא בְּלִב, שְׁהָרִי
 עִקְר הַתְּשׁוּבָה הוּא הַצַּעַר
 וְהַחֲרָטָה עַל הַמַּעֲשֵׂה הַלֵּא רַצוֹ וְהַלֵּב
 יֵשׁ בּוֹ בְּחֵינַת וּמְדַרְגוֹת
 רַבּוֹת, וְיִיתְכֵן שֶׁהָאָדָם מִתְחַרֵּט וְשֶׁב
 בְּתְשׁוּבָה בְּלִיבּוֹ בְּמִדְרִיגָה מְסוּיִמַת אֲבָל
 עֲדִיין יֵשׁ מְקוֹם יוֹתֵר עֲמוּק וְיוֹתֵר פְּנִימִי
 בְּלִב שֶׁשֶׁם אֵינוֹ מְצַטַּר וּמִתְחַרֵּט כֹּל
 כֵּךְ וְהַכֵּל לְפִי מַה שֶׁהוּא אָדָם
 בְּהַתְּאָם לְמַעַמְדוֹ וּמְצַבּוֹ שֶׁל הָאָדָם
 הַעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה שֶׁאִם יֵשׁ לוֹ כּוֹחוֹת
 וּכְשִׁרְוֹנוֹת טוֹבִים בְּמִיּוֹד, הַעֲבֹדָה
 הַנְּדַרְשָׁת מִמֶּנּוּ הִיא בְּאִוְפֵן נַעֲלָה יוֹתֵר
 מִמִּי שְׂאִין לוֹ כּוֹחוֹת וּכְשִׁרְוֹנוֹת אֵלֶּה
 וְלְפִי הַזְּמַן וְהַמְּקוֹם כו',
 וְלִכֵּן, גַּם לְאַחֲרֵי שֶׁכָּבַר עֲשֵׂה תְּשׁוּבָה נְכוֹנָה, יְכוּל
 לְהִיּוֹת שֶׁהֵיּוֹם לֹא נִתְקַבְּלָה תְּשׁוּבָתוֹ כו'. וְאֵלוֹ
 לְמַצַּב וּלְזְמַן וּלְמְקוֹם שֶׁבָּהֶם הִיָּה בְּאוֹתָהּ שֶׁהָאָדָם יְכוּל לְהִיּוֹת שֶׁהֵיּוֹם לֹא
 נִתְקַבְּלָה תְּשׁוּבָתוֹ כו' אֵלֶּה הֵיּוֹם נְדַרְשָׁת מִמֶּנּוּ תְּשׁוּבָה נַעֲלִית יוֹתֵר.

(43) שו"ע אדה"ז או"ח מהר"ת סוס"א. מהד"ק שם סי"א. הל' ת"ת פ"ב סי"א. ועד"ז בבעל הטורים ר"פ צו. בחיי ס"פ ויקהל. צו ז, לו. וראה מנחות בסופה. (44) ראה לקו"ת דרושים לשבת שובה סה, סע"ב ואילך. דרמ"צ לט, ב. (45) ראה גם לקו"ת שה"ש כג, ד. (46) פכ"ט.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וּמְדַבְּרִים אֵלָיו בְּסֵפֶר הַתִּנְיָא מוֹבֵן שְׁגַם בְּמִצְוֹת הַתְּשׁוּבָה שֶׁהִיא אֶכָּן מִצְוֵה
 2 כְּלִיתָ, יֵשׁ דְּרוֹגַת וּבְחִינַת שׁוֹנוֹת. וְאֵלֹו אֲמֵתִית הַתְּגַלּוֹת בְּחִינַת
 3 'רַעְוָא דְרַעְוִין' שְׁלִמְעָלָה מֵהַתְּחִלָּה לְגַמְרִי, גִּילּוֹי הַרְצוֹן
 4 הַכְּלָלִי שֶׁבוּ בְּאֵמַת אֵין הַתְּחִלָּה כִּלְלָ הָרִי זֶה בְּעֵינֵן הַתּוֹרָה דְּוָקָא
 5 (וְרַק מִצַּד עֵינֵן הַהִתְפַּלְּלוֹת
 6 שְׁבִתּוֹרָה וּמִצְוֹת כִּיּוֹן שֶׁהַתּוֹרָה
 7 כִּלּוּלָה בְּמִצְוֹת וְהַמִּצְוֹת כִּלּוּלוֹת
 8 הַתּוֹרָה, יֵשׁ דּוּגְמָתוֹ שֶׁל גִּילּוֹי הַרְצוֹן
 9 הַכְּלָלִי הַתּוֹרָה גַּם בְּמִצְוֹת,
 10 בְּמִצְוֹת הַתְּשׁוּבָה) וְכִפִּי שֶׁמִּמִּשְׁךְ
 11 וּמִבְּאֵר אֵת הַתְּגַלּוֹת 'רַעְוָא דְרַעְוִין'
 12 בַּעֲנֵינֵן הַתּוֹרָה.
 13 (ז) וְהָעֵינֵן בְּזָה, דְּהֵנָּה⁴⁷, אָף
 14 שֶׁהַתּוֹרָה הִיא בְּחִינַת 'אָדָם',
 15 דְ"אֹרִיתָא מִחֻמְקָה נְפָקַת"⁴⁸,
 16 כְּדַבְּרֵי הוֹדְוֵר שֶׁ"הַתּוֹרָה מִחֻמְקָה
 17 יֵצְאָה", כִּלּוֹמֵר הַתּוֹרָה נּוֹבַעַת וְנִמְשַׁכַּת
 18 מִסְּפִירַת הַחֻמְקָה הַעֲלִיּוֹנָה (וְהִרִי
 19 הַחֻמְקָה הִיא עֵינֵינוּ שֶׁל אָדָם), הָרִי
 20 זֶה שׁוֹרֵשׁ הַתּוֹרָה הוּא מִחֻמְקָה רַק
 21 כִּפִּי שְׁנִמְשַׁכַּת וְיִוְצֵאת
 22 ("נְפָקַת" יֵצְאָה וְנִמְשַׁכָּה) הַתּוֹרָה
 23 מֵהַהֶעָלָם אֶל הַגִּלּוֹי, אֲבָל
 24 בְּשִׂרְשָׁהּ וּמִקּוּרָהּ הִיא שׁוֹרֵשׁ
 25 שְׁמִמְנֵוּ לִוְקָחָהּ, כְּתִיב⁴⁹
 26 "וּמִמְדַּבֵּר מִתְּנָהּ", הֵינּוּ שֶׁמִּקּוּר
 27 הַתּוֹרָה הוּא מִמְדַּבֵּר' שְׁבִתּוֹת
 28 'מְדַבֵּר' הִיא לְמַעְלָה מֵעֵלָה
 29 מִבְּחִינַת 'אָדָם', כִּי בְּמִדְּבָר
 30 כְּתִיב⁵⁰ אֲשֶׁר לֹא עָבַר בָּהּ
 31 אִישׁ וְלֹא יֵשֵׁב אָדָם שָׁם וּלְפִי
 32 פְּשׁוּטוֹ הַכְּתוּב מְדַבֵּר בְּחִסְרוֹן שֶׁל
 33 הַמְדַּבֵּר שְׁאִינוֹ רְאוּי לְמַגּוּרֵי אָדָם, אֲבָל
 34 לְפִי הַמְשַׁמְעוֹת הַפְּנִימִית, הַכּוּוֹנָה
 35 לְ"מְדַבֵּר" הַנּוֹעֵלָה מְכַדֵּי שְׁאֵדִים יִוּכַל
 36 לְשַׁבֵּת בּוֹ. וְשׁוֹרֵשׁ הַתּוֹרָה, בְּחִינַת
 37 'מְדַבֵּר', נַעֲלָה מִבְּחִינַת 'אָדָם' שֶׁמִּמֵּנו
 38 הַתּוֹרָה נִמְשַׁכַּת בְּפוּעֵל. וּבְאָדָם
 39 גּוֹפָא עֲצוּמוֹ הוּא הַבְּחִינָה הַמִּקְבִּילָה
 40 לְבְּחִינַת 'מְדַבֵּר' שֶׁלְּמַעְלָה מִבְּחִינַת 'אָדָם' כִּפִּי שֶׁהִיא קִיּוּמַת בְּאָדָם עֲצוּמוֹ הִיא
 41 עֵינֵן הַמִּצְוָה⁵¹, שֶׁהוּא תְּמִיד בְּמִדְּרָגָהּ וּבְצוּרָה אַחַת וְלֹא נִפְרָדִים
 42 בּוֹ שְׁנוּיִים כְּמוֹ בְּפָנִים כּו', שֶׁהֵבַעַת שֶׁלָּהֶם מִתְּחִלָּפֵת, וְהֵינּוּ לְפִי

שְׁהַמִּצְוָה הוּא כְּלִי לְבְּחִינַת הַרְצוֹן שְׁלִמְעָלָה מֵהַתְּחִלָּה,
 בְּחִינַת 'רַעְוָא דְרַעְוִין', שֶׁהוּא לְמַעְלָה מֵהַתְּחִלָּה,
 כְּמִבְּאֵר לְעֵיל בְּאִרְכּוֹת, וּבְבְּחִינָה זֹאת כִּפִּי שֶׁהִיא לְמַעְלָה בְּאִלּוּקוֹת, הַנִּקְרָאת
 'מְדַבֵּר' וְהִיא לְמַעְלָה מִהַבְּחִינָה הַנִּקְרָאת 'אָדָם', נְאֻמָּר⁵² "כִּי הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ"
 הוּא לֹא אָדָם הוּא לְהַנְהִיב"
 וְלִהְתַּחַרְט, וְאִינוּ מִשְׁנָה וּמַחְלִיף אֵת
 דַּעְתּוֹ, שְׁלֹא שִׁיף שָׁם בְּבְּחִינַת
 הַרְצוֹן הַכְּלָלִי, בְּחִינַת 'מְדַבֵּר' שְׁנוּיִים
 כְּמוֹ בְּבְּחִינַת 'אָדָם'. וְעֵינֵינוּ
 שֶׁל הַרְצוֹן הַכְּלָלִי בְּנִפְשׁ הָאָדָם
 הוּא בְּחִינַת הַיְחִידָה'
 שְׁבִנְפִשׁ, שְׁנִקְרָאת 'יְחִידָה'
 עַל שֵׁם שְׁמִקְבֵּלַת מִבְּחִינַת
 'יְחִיד' ⁵³ וְקִשּׁוּרָה בְּהַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ
 הוּא בְּעֲצוּמוֹ, בְּחִינַת "אַנְתָּ הוּא
 חַד וְלֹא בְּחֻשְׁבָּן"⁵⁴, אַתָּה אֶחָד
 וְלֹא בְּחֻשְׁבוֹן, הֵינּוּ לֹא אֶחָד מִן הַמְּנִיין
 שֶׁאֲחִרֵי יֵשׁ שְׁנֵי אֵלָּא יְחִיד שְׁאֵין דּוּמָה
 לוֹ, וְכִיּוֹן שִׁיחִידָה' שְׁבִנְפִשׁ מִקְבֵּלַת
 מִיְחִידָה, לְכֵן הִיא בְּחִינָה שְׁאֵין בָּהּ
 הַתְּחִלָּה וְרִבּוּי שֶׁל מְדַרְיּוֹת
 שׁוֹנוֹת וְרִבּוּת, לְזַכֵּן אֵין בָּהּ גַּם
 שְׁנוּי כּו', כִּי רִבּוּי וְשְׁנוּי -
 הֵינּוּ הֵךְ עֵינֵינִים אֶחָד כִּי שְׁנֵינֵם
 נּוֹבְעִים מִכֵּךְ שֶׁהַבְּחִינָה הִיא כּוֹז שֵׁשׁ
 בַּה גְּדִירִים, הַגְּבֻלוֹת וְשִׁנּוּיִים, וְאֵילוֹ
 בִּיְחִיד' בְּאִלּוּקוֹת וּבִיְחִידָה' שְׁבִנְפִשׁ
 אֵין שִׁנּוּיִים וְאֵין רִבּוּי וְאֵין הַתְּחִלָּה
 לְדְרוֹגַת שׁוֹנוֹת.
 וְזֶהוּ עֵינֵן הַתּוֹרָה, שְׁשִׁרְשָׁהּ
 וּמִקּוּרָהּ מִבְּחִינַת "מְדַבֵּר",
 אֲשֶׁר לֹא יֵשֵׁב אָדָם שָׁם,
 לְמַעְלָה מִבְּחִינַת 'אָדָם', לְמַעְלָה
 מֵהַשְּׁכַל וְהַחֻמְקָה, אֲלֵא לְפִי שְׁכַל
 עֵינֵן הַתּוֹרָה הוּא לְוֹדֵת
 מִמְדַרְיַגְתָּהּ כִּפִּי שֶׁהִיא לְמַעְלָה לְהִיּוֹת
 נִמְשַׁכַּת לְמִטָּה דְּוָקָא, לְכֵן
 נִמְשַׁכָּה הַתּוֹרָה וְיִרְדָּה בְּהַתְּגַלּוֹת
 בְּבְּחִינַת 'אָדָם', שְׁזָהוּ
 שְׁ"אֹרִיתָא מִחֻמְקָה נְפָקַת", יֵצְאֵת וְהִמְשַׁכַּת הַתּוֹרָה מִן הַהֶעָלָם אֶל
 הַגִּילּוֹי הִיא מִבְּחִינַת הַחֻמְקָה, כְּמִבְּאֵר לְעֵיל, אֲבָל עֵקֶרָה וְשִׁרְשָׁהּ
 וּמִקּוּרָהּ הִיא שׁוֹרֵשׁ הַתּוֹרָה וְהֵינּוּ לְפִי

(47) ראה גם לקו"ת שם כב, א. כג, ס"ב ואילך. (48) זח"ב סב, א. פה, א. קכא, א. (49) חוקת כא, יט. עירובין נד, א. (50) ירמ"י ב, ו. (51) ראה גם אוה"ת במדבר בתחילתו. (52) שמואל-א טו, כט. (53) ראה לקו"ת פ' ראה כה, א. סה"מ תרצ"ו ע' 57. וש"נ. (54) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 מבחינת 'אדם' שָׁהוּ בְּחִינַת הַרְצוֹן שְׁלֹמֶעֱלָה מִהַחֲכֵמָה, בְּחִינַת
 2 הַ'בְּתָר' שמעל עשר הספירות (כשם שהכתר כפשוטו הוא מעל הראש).
 3 וְלִהְיֶיר גַּם מִהֲדִירֵע בְּעֵנֵן "פְּנִימִיּוֹת אַבָּא, פְּנִימִיּוֹת
 4 עֵתִיק" 55 כמבואר בקבלה וחסידות, בבחינת 'כתר עליון' יש מדרגה
 5 עמוקה ופנימית הנקראת 'עתיק יומין'
 6 והיא עניין התענוג הנעלה אפילו
 7 מעניין הרצון. ר'פנימיות אבא', העומק
 8 והפנימיות של החכמה קשורה בעומק
 9 ובפנימיות של התענוג, כי בחכמה
 10 מאירה האמת, ללא הסברים
 11 והסתעפויות של העניין, ובה העניין
 12 הוא בבחינת ראייה (לא כמו בנינה שם
 13 הרעיון הוא בבחינת שמיעה) ובהשגה
 14 בדרך זו ישנו תענוג של הנפש עצמה,
 15 וכך גם למעלה באלוקות 'פנימיות
 16 אבא', העומק והפנימיות של החכמה,
 17 קשורה ב'פנימיות עתיק', העומק
 18 והפנימיות של בחינת 'עתיק יומין'
 19 העונג העליון. וְהִינּוּ, שְׁבָתָר'
 20 בְּכָלֵל הוּא עֵנֵן הַרְצוֹן (שְׁבֻזָּה
 21 שְׂפִיף שְׁנוּיִים כּו'), וְאֵלוּ
 22 פְּנִימִיּוֹת הַבְּתָר, וּבְפָרֵט
 23 'פְּנִימִיּוֹת עֵתִיק', הוּא לְמַעְלָה
 24 גַּם מַעֲנֵן הַרְצוֹן, וְהוּא עֵנֵן
 25 בְּחִינַת 'רְעוּא דְקָל רְעוּוִין',
 26 בְּחִינַת פֶּעַל הַרְצוֹן הַמְקוּר לְכָל
 27 הַרְצוֹנוֹת הַפְּרִטִיִּים, שְׁבָתָהּ זֶה
 28 בְּחִינַת 'בֶּעַל הַרְצוֹן' עוֹרְרוּ בְּנֵי-
 29 יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי הַקְּדָמַת
 30 "נַעֲשֶׂה" לְ"נִשְׁמַע", שֶׁהוּא
 31 אִמִּית 'נַעֲשֶׂה' לְפָנֵי נִשְׁמַע', הַנְּכוֹנוֹת
 32 לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמְצוֹת כְּפֹעֵל, עֵנֵן
 33 הַבְּטוּל לְבַעַל הַרְצוֹן, כְּנִל
 34 בְּאֵרוּכָה.
 35 (ח) וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף עוֹר עֵנִין
 36 בְּבִאּוֹר הַשֵּׁיכּוֹת דְּהַקְּדָמַת
 37 "נַעֲשֶׂה" לְ"נִשְׁמַע", שְׁתּוֹכְנָה
 38 הוּא הַבִּטּוּל שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבַחֲבִית
 39 'בעל הרצון', כמבואר לעיל, לְקַבְּלַת
 40 הַתּוֹרָה שֶׁהִיא הַתּוֹרָה בְּחִינַת
 41 "מִדְּבָר אֲשֶׁר לֹא יֵשֵׁב אָדָם

שָׁם", שָׁהוּ גַּם טַעַם הַפְּנִימִי עַל מָה שֶׁהַתּוֹרָה נִתְּנָה בְּמִדְּבָר
 דְּרָקָא 56 וְלֹא בְּמִקּוֹם יֵישׁוּב בְּנֵי אָדָם. דְּהִנְהָ 57, הַמִּדְּבָר אֵין בּוֹ שׁוּם
 צְמִיחָה שֶׁל צוּמַח מְכַל סוּג שְׁהוּא, אֲלֵא רַק עֶפֶר הָאֶרֶץ שֶׁהוּא
 בְּחִינַת דּוּמָם 58, וְכִידּוּע הַבְּרִיאָה נַחֲלָתָה לְאַרְבַּעָה סוּגִים כְּלָלִיִּים (דּוּמָם,
 צוּמַח, חֵי, מִדְּבָר) וְהַדּוּמָם נַחֲוֹת
 מִהַצּוּמַח וְהִינּוּ, לְפִי שְׁתּוֹקֵף
 חוּם הַשְּׁמֶשׁ הַשּׁוֹרֵר בְּמִדְּבָר
 שׁוֹרֵף וּמְכַלָּה אֶת הַלְּחֻלּוּחִית
 שְׁבַעֲפָר הָאֶרֶץ, עַד שְׁאִינוּ
 רְאוּי לְזִרְיָעָה, שְׁלֹא יִצְמַח
 שָׁם בְּמִדְּבָר מְאוּמָה, וְגַם בְּעַלִּי-
 חַיִּים לֹא יִמְצְאוּ שָׁם, מְפָנִי
 שְׁאִינָם יְכוּלִים לְסַבּוֹל אֶת
 תּוֹקֵף הַחוּם, וּמְפָנִי הָעֵדָר
 מְחִיתָם שָׁם כִּיוּן שְׁאֵין בְּמִדְּבָר
 צוּמַח, אֵין לְבַעֲלֵי חַיִּים מוּזוֹן, וְכָל-
 שְׁפָן שְׁאִינוּ רְאוּי הַמִּדְּבָר לְיִשׁוּב
 בְּנֵי אָדָם (וְלֹא כְּמוֹ שְׂדֵה,
 שְׂאֵף שְׁאִינוּ מְקוּם יֵישׁוּב בְּנֵי
 אָדָם, מְכַל-מְקוּם יֵשׁ בּוֹ בְּשֵׁדָה
 כָּל מִינֵי צְמָחִים, עֲשָׂבִים
 וְתַבּוּאוֹת וְאֵילָנוֹת, וְלִכְּנָן יֵשׁ
 בּוֹ גַּם בְּעַלִּי-חַיִּים כּו').
 וַיִּתְּרָה מְזָה, הַמַּצֵּב בְּמִדְּבָר הוּא
 כּוֹחַ שְׁבָתָרֵץ גּוּפָא עֲצֻמָּה וְנִשְׂאָר
 רַק חֶלֶק הַדּוּמָם שָׁבוּ, דְּהִינּוּ
 דּוּמָם שְׁבִדּוּמָם. דְּהִנְהָ, בְּאֶרֶץ
 גּוּפָא עֲצֻמָּה כְּלוּלִים בְּהַעֲלֵם
 גַּם בְּחִינַת צוּמַח-חֵי-וּמְדַבְּר,
 וְכִידּוּע שֶׁהַכֵּל הִיָּה בְּחִלּוֹת
 הַבְּרִיאָה מִן הָעֶפֶר 59 וְכַמְפּוֹרֵשׁ
 בְּתוֹרָה שְׁהָאָדָם נִבְרָא מִעֶפֶר הָאֲדָמָה,
 וְכוּלָם כָּל הַנִּבְרָאִים מְקַבְּלִים מוּזוֹן
 וְחַיּוֹת מִן הָאֶרֶץ, שֵׁישׁ בְּהַ כְּחַ
 הַצּוּמַח כּו', וַיֵּשׁ אֶרֶץ מְגִדְּלַת
 חֲכָמִים וְכו' 60 כִּיוּן שֶׁהַנִּבְרָאִים
 הוּא מְבַחֲבִית רְאוּיָה (לֹא כְּמוֹ בְּנִינָה שֶׁם
 הַרְעִיּוֹן הוּא בְּבַחֲבִינַת שְׁמִיעָה) וְבַהֲשֵׁגָה
 בְּדֶרֶךְ זֶה יִשְׁנֵנו תְּעֻנּוּג שֶׁל הַנֶּפֶשׁ עֲצֻמָּה,
 וְכִן גַּם לְמַעֲלָה בְּאֵלוּקוֹת 'פְּנִימִיּוֹת
 אַבָּא', הַעוּמָק וְהַפְּנִימִיּוֹת שֶׁל הַחֲכֵמָה,
 קִשּׁוּרָה בְּפִנִּימִיּוֹת עֵתִיק', הַעוּמָק
 הַפְּנִימִיּוֹת שֶׁל בְּחִינַת 'עֵתִיק יוֹמִין'
 הַעוּנָג הַעֲלִיּוֹן. וְהִינּוּ, שְׁבָתָר'
 בְּכָלֵל הוּא עֵנֵן הַרְצוֹן (שְׁבֻזָּה
 שְׂפִיף שְׁנוּיִים כּו'), וְאֵלוּ
 פְּנִימִיּוֹת הַבְּתָר, וּבְפָרֵט
 'פְּנִימִיּוֹת עֵתִיק', הוּא לְמַעְלָה
 גַּם מַעֲנֵן הַרְצוֹן, וְהוּא עֵנֵן
 בְּחִינַת 'רְעוּא דְקָל רְעוּוִין',
 בְּחִינַת פֶּעַל הַרְצוֹן הַמְקוּר לְכָל
 הַרְצוֹנוֹת הַפְּרִטִיִּים, שְׁבָתָהּ זֶה
 בְּחִינַת 'בֶּעַל הַרְצוֹן' עוֹרְרוּ בְּנֵי-
 יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי הַקְּדָמַת
 "נַעֲשֶׂה" לְ"נִשְׁמַע", שֶׁהוּא
 אִמִּית 'נַעֲשֶׂה' לְפָנֵי נִשְׁמַע', הַנְּכוֹנוֹת
 לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמְצוֹת כְּפֹעֵל, עֵנֵן
 הַבְּטוּל לְבַעַל הַרְצוֹן, כְּנִל
 בְּאֵרוּכָה.
 (ח) וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף עוֹר עֵנִין
 בְּבִאּוֹר הַשֵּׁיכּוֹת דְּהַקְּדָמַת
 "נַעֲשֶׂה" לְ"נִשְׁמַע", שְׁתּוֹכְנָה
 הוּא הַבִּטּוּל שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבַחֲבִית
 'בעל הרצון', כמבואר לעיל, לְקַבְּלַת
 הַתּוֹרָה שֶׁהִיא הַתּוֹרָה בְּחִינַת
 "מִדְּבָר אֲשֶׁר לֹא יֵשֵׁב אָדָם

55) ראה פרי עץ חיים שער הק"ש פט"ו. רמ"ז לזח"ג רס, ב. רעו, ב. לקו"ת נצבים מט, ד. סה"מ ה'ש"ת ע' 49 ואילך ובהערת כ"ק אדמו"ר שליט"א שם. 56) ראה לקו"ת שה"ש כג, סע"ב ואילך. אוה"ת במדבר ס"ע יא ואילך. 57) בהבא לקמן - ראה ד"ה נשא את ראש גוי' תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' שכח ואילך). 58) ראה גם לקו"ת במדבר ד, א. 59) קהלת ג, כ. 60) ראה זח"א (מהנ"ע) קכה, סע"א. סה"מ תרצ"ב ע' קעו. וש"נ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

44 רק הנקודה העצמית בעת הלימוד, הינו, מה שהוא כלי לקבל,
 45 שזהו העצמיות שלו הנקודה העיקרית והמרכזית של כל המציאות שלו
 46 שהוא מקבל, ואז אינו בבחינת משפיע כלל, אפילו לא
 47 משפיע לעצמו, הינו, שמשתדל להבין את הענין לעצמו, כי
 48 באשר יושב לפני רבו, הרי
 49 הוא טרוד לקבל את עצם
 50 נקודת שכל הרב, ואידי
 51 דטרוד למבלע לא פליט"62,
 52 לא רק לזולתו, אלא אפילו
 53 לעצמו, כלומר, בשעה שהתלמיד
 54 מנסה להסביר את הדברים לעצמו,
 55 התלמיד מעמיד את עצמו במצב של
 56 משפיע. וכאשר הוא עומד ב'תנועה'
 57 נפשית של משפיע, הוא כבר לא
 58 'מקבל' מסור לחלוטין. כלשון חכמינו
 59 ז"ל "אידי דטריד למיבלע - לא
 60 פליט": בשעה שהכלי טרוד לבלוע,
 61 הוא אינו פולט, וזה מצבו של התלמיד
 62 בעת שהוא יושב לפני רבו, בחינת
 63 'מקבל' בלבד כדי לתת לרב להסביר
 64 את הדברים - והוא רק מקבל.
 65 ורק לאחר שמתרחק מרבו,
 66 אזי מתחיל להתבונן בשכל
 67 היענין השכלי שקבל מרבו
 68 להבינו לעצמו, שאז לאחר
 69 שכבר אינו יושב מול רבו, אינו
 70 בבחינת מקבל בלבד, אלא
 71 הוא בבחינת התפשטות
 72 להשפיע לעצמו ולהבין את
 73 השכל שקבל, לברר ולנתח
 74 את השכל שמקבל מרבו
 75 שיהיה מוכן ומוזג היטב
 76 בשכלו, מהי הנקודה ומה
 77 הם הפרטים, מהו העקר
 78 ומהו הטפל וכו', לאחר השיעור,
 79 כאשר התלמיד כבר לא יושב מול רבו,
 80 מצבו וה'תנועה' הנפשית שבה הוא
 81 נמצא משתנים, ועכשיו הוא כבר לא
 82 'מקבל' בלבד אלא מתבונן בדברים כדי
 83 להשפיע לעצמו הבנה טובה בכל
 84 הפרטים, ולאחרי שבה להבנה והשגה, בא גם לבחינת הדעת
 85 שכוללת חסד וגיבורה ומכריע הדעת משלבת בין החסד והגיבורה
 86 שמצד עצמם הם עניינים שונים וסותרים, ומכריע ויוצר את האיוון הנכון

1 שואבים חיות מהארץ, גם לגבי בני אדם אמרו חכמינו ז"ל שלארץ יש השפעה
 2 על התכונות של האנשים החיים באותה מדינה (וכמבואר במאמר אדמו"ר
 3 הרי"צ: "... דעל ידי חטא עין הדעת נעשה תערובות טוב ורע... וכמו בעפר
 4 הרי יש ארץ טובה ושמנה ונותנת את יכולה הטוב כתבואת השדה והכרם
 5 וכמו ארץ זבת חלב ודבש, ומגדלת
 6 אנשים חכמים יפים ובעלי מדות
 7 טובות. ויש ארץ רזה ודלה, אשר
 8 כתבואתה ופרייה רע, ומגדלת טפשים
 9 ובעלי מדות מושחתות...", ואלו
 10 במקרב, הנה מצד חום
 11 השמש שהוא חזק וחקיף במיוחד
 12 במדבר יצאו ונכלו חלקי
 13 הצומח-חי ומדבר שבארץ. והינו, שגחסר גם באיכות
 14 ואינם קיימים באדמת המדבר. והינו,
 15 שגחסר גם באיכות ותכונות
 16 העפר, ונשארו בו רק בחינת
 17 הדומם שבדומם, שאין ממנו
 18 השפעה כלל.
 19 וענינו של 'הדומם שבדומם'
 20 בבחינת 'המדבר' שבאדם
 21 הוא ענין הבטול בתכלית,
 22 ביטול מוחלט של המציאות האישית,
 23 בבחינת פוץ וצמצום כל
 24 עצמותו של האדם, עד שנשארו
 25 בו רק בחינת נקודתו
 26 העצמית, בחינת הפתח שבו,
 27 שלמעלה מהתחלקות לעניינים שונים
 28 בעלי גדרים שונים שאז כשאינו
 29 שום 'התפשטות' בשום צורה של
 30 התגלות, הוא בבחינת דומם
 31 שבדומם, שגם לעצמו אינו
 32 בבחינת השפעה כלל, כמו
 33 המדבר, שגם בארץ אין בו
 34 רק חלק הדומם בלבד ולא קיים
 35 בו ולא מתגלה בו שום דבר נוסף.
 36 ויובן תוכנו וענינו של ביטול מוחלט
 37 זה המקביל לבחינת 'דומם שבדומם'
 38 של עפר המדבר, ממשל התלמיד
 39 היושב לפני רבו שעליו להיות
 40 כביטול מוחלט, כמאמר רז"ל61
 41 כל תלמיד שאין שפתותיו נוטפות מור
 42 וכו' (תכונה), שצריך להיות התלמיד הלומד תורה מרבו בתכלית
 43 הבטול כלפי רבו, מבלי שיהיה כל ביטוי למציאות שלו שנשארת בו

61 ראה שבת ל, ב. פסחים קיז, א. 62 ראה חולין קח, ב. רמ"א יו"ד סימן ע סעיף א. וראה גם אוה"ת במדבר (דרושים לשבועות) ע' קי. ובכ"מ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 **בַּיְנֵיהֶם, וְאַחֲרֵי־כֵן נִמְשָׁךְ** הרעיון שבתחילה התלמיד קיבל מרבו מתוך
2 כיוון מציאותו, מתוך ביטול מוחלט, יורד ונמשך בו בסופו של דבר בכל
3 חלקי השכל שלו ואחר כך **בַּמְדוּת שְׂבַלְב, וְעַד לְמַחְשָׁבָה דְבוּר**
4 **וּמַעֲשֵׂה בְפוֹעַל.** וְכַל זֶה שֶׁהוּא עֲנִיין שֶׁל 'מִשְׁפִּיעַ' וְהַתְּפִשׁוּת 'אֵינּוּ
5 **שִׁיר בְּאֲשֶׁר** התלמיד **יֹושֵׁב לְפָנָי**
6 **רְבו, שֶׁהָרִי נוֹסֵף לְכָף** 1 **נִמְשָׁךְ בַּמְדוּת שְׂבַלְב, וְעַד לְמַחְשָׁבָה דְבוּר**
7 **שֶׁ"חֲכָם אֵינּוּ מְדַבֵּר** ואינו מבטא
8 את עצמו כלל **לְפָנָי מִי שֶׁגָּדוֹל**
9 **מִמֶּנּוּ**⁶³, **וְעַל-אַחַת-כַּמָּה-** 3
10 **וְכַמָּה לְפָנָי רְבו, וְעַל-אַחַת-** 4
11 **כַּמָּה-וְכַמָּה בְּאֲשֶׁר הֵרֵב הוּא** 5
12 **בְּעֵלּוּי שְׂבָאִין-עֲרוּף** ובין הרב
13 והתלמיד יש פער עצום, הִנֵּה עוֹד
14 זאת, שֶׁהוּא תְּכַלִּית הַבְּטוּל
15 לְלֹא הַתְּפִשׁוּת כָּלֵל, אֲפִילוֹ
16 לֹא הֶשְׁפִּיעַ לְעַצְמוֹ וּלְהִבִּין
17 הַשְּׂכָל שֶׁמְקַבֵּל מִרְבו, כַּמְבוּאֵר
18 לעיל באריכות **אֲלֹא הוּא בְּחִינַת**
19 **כָּלִי רִיקָן**⁶⁴ שכל עניינו להיות כלי
20 לקבל את מה שבתוכו, וביטול זה הוא
21 מצב נפשי של **בְּחִינַת דוּמָם**
22 **שְׁבִדוּמָם, כְּמוֹ הַמְדָּבָר,**
23 **כְּנ"ל.**
24 **וְזֶהוּ הַתּוֹכַן** והעניין של ביטול זה
25 **גַּם עֲנִיין הַקְּדָמַת "נַעֲשֵׂה"**
26 **ל'נִשְׁמַע",** שֶׁהוּא הַבְּטוּל
27 **לְבַעַל הַרְצוֹן, תְּכַלִּית הַבְּטוּל,**
28 **יֹוֹתֵר מֵאֲשֶׁר הַבְּטוּל**
29 **ד'נִשְׁמַע" שֶׁמְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ**
30 **לְעֵשׂוֹת רְצוֹן פְּרָטִי זֶה**⁶⁵,
31 כַּמְבוּאֵר לעיל באריכות **בְּדוּגְמַת**
32 **הַבְּטוּל ד'מְדָבָר'** שהוא ביטול
33 מוחלט בו האדם נמצא **בְּחִינַת**
34 **דוּמָם שְׁבִדוּמָם** שאין בו עניין של
35 'מִשְׁפִּיעַ'.
36 **וְלָכֵן עַל-יְדֵי-זֶה** בגלל הביטול
37 המוחלט לגמרי **זָכוּ לְקַבֵּלַת**
38 **הַתּוֹרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת "מְדָבָר**
39 **אֲשֶׁר לֹא יֹושֵׁב אָדָם שָׁם",**
40 כַּמְבוּאֵר לעיל, **וְעַל-יְדֵהָ** על ידי
41 **הַתּוֹרָה בָּאִים לְתַכְלִית הַבְּטוּל**
42 **שֶׁל יְרָאָה יִרְאֵת-שָׁמַיִם** מתוך ביטול

(63) אבות פ"ה מ"ז. (64) ברכות מ, א. וראה סה"מ תרל"ד ע' שב ואילך. עטר"ת ע' תרנא ואילך. תרצ"א ע' שנג ואילך. תרצ"ג ע' תקלח ואילך. (65) ראה ד"ה בשעה שהקדימו תש"ט פ"ב (סה"מ תש"ט ע' 148 ואילך). (66) ואתחנן ו, כד.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שבהקדמת נעשה לנשמע בני ישראל דומים למלאכים אלא יתירה מזו
2 שגדלה מעלתם של בני ישראל עוד יותר ממעלת המלאכים,
3 כי מה שהמלאכים הם "עשי דברו" הרי זה בנוגע לבחינת
4 הדבור ספירת המלכות שהוא הדיבור שלמעלה המקור להתהוות
5 העולם, שזהו ענין עשרה
6 מאמרות שבהם נברא העולם⁶⁷, ואלו מה שישאל
7 הם "עשי דברו" בפועל, הרי זה בנוגע לעשרת הדברות
8 (פוללות התורה ומצות) שהם פננד עשרה מאמרות, אבל
9 למעלה מהם כו', עשר הדברות
10 שבהם באה התורה הם למעלה מעשרה
11 מאמרות שבהם נברא העולם
12 פנדוע⁶⁸ דברי הוזהר בפרוש
13 הכתוב⁶⁹ "עשרה עשרה הפך
14 בשקל הקדש" שכפל הלשון
15 'עשרה' רומז לעשרת הדברות ולעשרה
16 מאמרות. ועל-ידי-זה שפוררו
17 והמשיכו בני ישראל מבחינת
18 'רעוא דרעוין', שהרצון הכללי
19 יבוא ויתגלה ברצונות הפרטיים
20 נעשה גם החודש דמתן-
21 תורה ופועלתו בעולם שיומשך
22 אלקות למטה בעולם הזה, והינו
23 שבחינת "אנכי מי שאנכי,
24 דלא אתרמיז בשום אות
25 'קוץ', עצמותו של הקדוש-ברוך-
26 הוא תומשך ותתגלה ותבוא לידי
27 בדברים הפשוטים
28 שבהמשך עשרת הדברות,
29 עד "וכל אשר לרעך",
30 שנעשה בהם דברים הגשמיים
31 הפשוטים המשכת הקדושה,
32 רק שעתה אין זה הקדושה
33 שבגשמיות נראה לעינינו, אבל

לעתידי-לכא יתגלה מה שפכר נפעל עכשו.
וכשם שנאמר במגילת אסתר לגבי ימי הפורים:
"והימים האלה נזכרים ונעשים בכל שנה ושנה"⁷⁰, כך בכל
החגים והמועדים, ביום שבו חל החג בכל שנה ושנה חוזרים ומשכים ענייני
החג כמו בפעם הראשונה וכך גם
בעניינינו שפערב חג השבועות
מידי שנה בשנה ישנו הענין
דהקדמת "נעשה"
ל"נשמע", שהוא ענין
הבטול לבעל הרצון כו',
ובאופן של הפקרות של כל
המציאות האישית, (פלשון
ה'צמח צדק' באור
התורה⁷¹), שפסקיר את כל
הענינים שקשורים למציאות שלו
ולרצונות שלו ומוסר את עצמו
לחלוטין ללמוד התורה כו'.
ועל-ידי-זה זוכים לשני
הדברים, "אחד פננד נעשה
ואחד פננד נשמע",
שקושרים מלאכי השרת לכל
אחד מישראל, ולמחרת ביום
חג השבועות עצמו זוכים למתן-
תורה וקבלת התורה, וכנוסח
המקובל - פלשון רבנו
נשיאנו הרבי הרי"צ - קבלת
התורה בשמחה
ובפנימיות⁷².

(67) אבות רפ"ה. (68) זח"ג יא, ב. (69) נשא ז, פו. (70) לשון הכתוב - אסתר ט, כח. וראה רמ"ז בספר תיקון שובבים - הובא ונתבאר בספר לב דוד להחיד"א פכ"ט. (71) שם ע' קסה (הובא לעיל ס"ד). וראה גם אוה"ת שם בתחלתו. (72) נתבאר בלקו"ש ח"ד ע' 1307. ח"ח ע' 272. ועוד.